

**Försvarmaktens interna bestämmelser med arbetsordning för
Försvarmakten (FM ArbO);**

beslutade den 30 januari 2020.

Försvarmakten föreskriver följande.

1 kap. Försvarmaktens styrning och kontroll

1 § Denna författning innehåller föreskrifter för styrning och kontroll av verksamheten i Försvarmakten. Den utgör myndighetens arbetsordning i enlighet med kraven i 4 § 1 myndighetsförordningen (2007:515).

2 § Försvarmaktens arbetsordning består av 16 kapitel och 5 bilagor med följande innehåll.

Kap.	Rubrik
1 kap.	Försvarmaktens styrning och kontroll
2 kap.	Försvarmaktens organisation
3 kap.	Lydnadsförhållanden
4 kap.	Försvarmaktens verksamhet
5 kap.	Beslutsbefogenheter och ställföreträdare
6 kap.	Överbefälhavaren
7 kap.	Generaldirektören
8 kap.	Ledningsstaben
9 kap.	Produktionsledningen
10 kap.	Insatsledningen
11 kap.	Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
12 kap.	Försvarmaktens specialförband

-
- 13 kap. Särskilda enheter för granskning, kontroll och tillsyn
  - 13 a kap. Försvarsgrenschef
  - 14 kap. Organisationsenhet, garnison och garnisonssamordning
  - 15 kap. Militärregion

Bilaga Rubrik

- 1 Organisation och lydnadsförhållanden
- 2 Militärregionernas benämningar m.m.
- 2 a Organisationsenheter vars chefer är underställda chefer inom produktionsledningen i Högkvarteret
- 2 b Försvarsgrenar
- 3 Begreppsförklaringar

3 § Med Försvarsmaktens arbetsordning som grund ska varje chef för organisationsenhet besluta lokal arbetsordning för styrning och kontroll av den egna verksamheten.

4 § Av förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten framgår att överbefälhavaren är chef för myndigheten och generaldirektören är ställföreträdande chef för myndigheten.

5 § Överbefälhavaren och generaldirektören ska stödjas av Försvarsmaktens ledningsgrupp (FML).

I FML ingår överbefälhavaren, generaldirektören, chefen för ledningsstaben, produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, chefsjuristen, ekonomidirektören, personaldirektören, kommunikationsdirektören samt chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning.

Chefen för ledningsstaben kan besluta att ytterligare ledamöter adjungeras till FML beroende på ärendets art.

5 a § Överbefälhavaren och generaldirektören kan även stödjas av Försvarsmaktens militärstrategiska råd.

Syftet med det militärstrategiska rådet är att ge fackmässiga militära råd i frågor som rör Försvarmaktens utveckling, planering för och användning av militära resurser. Vid rådet ska fackmässiga militära faktorer belysas i ärenden av strategisk karaktär för att kunna användas och balanseras mot andra faktorer i beredningen av överbefälhavarens beslut.

Sammansättningen av rådet beslutas inför varje särskilt mötestillfälle.

6 § Enligt 12 a § i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten ska det vid myndigheten finnas ett insynsråd som består av högst tio ledamöter. Insynsrådet utövar insyn i myndighetens verksamhet och ger myndighetschefen råd.

Överbefälhavaren är ordförande i insynsrådet.

Rådets verksamhet omfattar inte försvarsunderrättelseverksamhet, militär säkerhetstjänst eller ärenden rörande kvalificerade skyddsidentiteter.

2 kap. Försvarmaktens organisation

1 § Försvarmaktens organisation utgörs av överbefälhavaren och generaldirektören, organisationsenheten Högkvarteret samt de övriga organisationsenheter som anges i bilaga 1 till förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten.

Försvarmaktens krigsförband ingår i organisationsenheterna.

1 a § Organisationsenheterna som är uppräknade i bilaga 2 b benämns samlat som armén, marinen och flygvapnet och är Försvarmaktens försvarsgrenar.

2 § Enligt 29 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten ska det vid Försvarmakten finnas en personalansvarsnämnd.

Personalansvarsnämnden ingår administrativt i den juridiska avdelningen i Högkvarteret.

---

3 § Militärgeografiskt delas Sveriges markterritorium in i militärregioner med benämning och omfattning enligt bilaga 2.

3 kap. Lydnadsförhållanden

1 § Organisation och lydnadsförhållanden inom Försvarmakten illustreras i bilaga 1.

2 § Innebörden av att vara underställd respektive underlydande framgår av 3 kap. Befälsrätt i Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2019:6) om personaltjänst.

3 § Generaldirektören, chefen för Högkvarteret, chefen för ledningsstaben, produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, chefen för specialförbanden, chefen för internrevisionen, chefen för säkerhetsinspektionen, försvarsinspektören för hälsa och miljö och flygsäkerhetsinspektören är direkt underställda överbefälhavaren.

Av 21 och 21 a §§ förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten framgår att när försvarsinspektören för hälsa och miljö respektive flygsäkerhetsinspektören utövar sin tillsyns- eller kontrollfunktion är försvarsinspektören för hälsa och miljö respektive flygsäkerhetsinspektören inte underställda överbefälhavaren.

4 § Produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och chefen för specialförbanden lyder under chefen för ledningsstaben avseende framtagning av underlag för överbefälhavarens beslut samt ledning och samordning av verksamheten i Högkvarteret.

Ledning och samordning av verksamheten i Högkvarteret omfattar att leda beredning av myndighetens ärenden, stödja överbefälhavarens strategiska ledning samt samverka med andra myndigheter, regioner, kommuner och organisationer.

5 § Chefen för ledningsstaben, produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, chefen för specialförbanden, chefen för

---

internrevisionen, chefen för säkerhetsinspektionen, försvarsinspektören för hälsa och miljö och flygsäkerhetsinspektören lyder under chefen för Högkvarteret avseende personaltjänst, säkerhetstjänst, lokalförsörjning samt övrig administration.

6 § Arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen samt ledningssystemchefen, logistikchefen, förbandsproduktionschefen, resursproduktionschefen och rikshemvärnschefen är underställda produktionschefen.

6 a § Cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 b utom cheferna för arméstaben, marinstaben och flygstaben är underställda respektive försvarsgrenschef.

Cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 a är underställda ledningssystemchefen, logistikchefen, förbandsproduktionschefen respektive rikshemvärnschefen.

Chefen för Särskilda operationsgruppen är underställd chefen för specialförbandsledningen.

Krigsförbandschef är underställd chef för organisationsenhet.

7 § Arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen samt cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 a, med underställda krigsförbandschefer samt chef för tillfälligt sammansatt förband enligt FMO, lyder under insatschefen vid operationer och insatser.

Chef för militärregion lyder under insatschefen vid territoriell verksamhet samt vid operationer och insatser.

Chef för organisationsenhet och krigsförbandschef lyder under chef för militärregion vid territoriell verksamhet.

Chefen för specialförbandsledningen med underställda chefer lyder under insatschefen vid operationer och insatser.

8 § Insatser och operationer enligt FMO har företräde framför produktion.

9 § Chefen för krigsförbandet nationella underrättelseenheten är underställd chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten. Övriga lydheidsförhållanden för krigsförbandet nationella underrättelseenheten i samband med operationer regleras i order.

10 § Chefen för krigsförbandet it-försvarsförbandet är underställd chefen för ledningsstaben.

4 kap. Försvarsmaktens verksamhet

1 § Försvarsmakten ska uppfylla de krav och genomföra den verksamhet som följer av myndighetsförordningen (2007:515) och förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten. Verksamheten ska också genomföras så att den når de mål och uppfyller de krav som följer av regleringsbrev och andra rege-ringsbeslut.

2 § Försvarsmaktens verksamhet inriktas genom Försvarsmaktens Strategiska Inriktning (FMSI), som utgående från av riksdag och regering givna uppgifter och tilldelade ekonomiska anslag, ska innehålla långsiktiga mål för verksamhet, produkter, organisation, och doktriner.

Den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten inriktas med Försvarsmak-tens inriktning av underrättelse och säkerhetstjänsten (FMInriUS).

3 § Försvarsmaktens verksamhet ska budgeteras och planeras i Försvarsmaktens verksamhetsplan (FMVP).

I FMVP ska den produktion av produkter, samt annan verksamhet i myndig-heten som avses bli genomförd nästkommande år och de därpå följande sex åren anges. Produktionen och produkterna är indelade i verksamhetsgrenar och pro-duktergrupper. I FMVP ingår investeringsplaner för verksamhets- och samhällsin-vesteringar. Dessa utgör grund för de investeringsplaner som redovisas i För-svarsmaktens budgetunderlag.

4 § Av 9 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag följer att Försvarmaktens budgetunderlag ska överlämnas till regeringen som myndighetens förslag på verksamhet och ekonomi för det kommande året samt förslag till inriktning för de därpå följande två åren.

I budgetunderlaget ingår investeringsplan för samhällsinvesteringar och verksamhetsinvesteringar, med objektsredovisningar.

5 § Av 3 och 7 §§ förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten framgår att Försvarmakten ska genomföra en operativ planering och en beredskapsplanläggning. Den operativa planeringen och beredskapsplanläggningen ska samordnas med motsvarande planläggning inom övriga delar av totalförsvaret.

Den operativa planeringen benämns i Försvarmakten för operationsplanering och omfattar planering för operationer och insatser som ska genomföras på alla nivåer i myndigheten. Operationsplanering och beredskapsplanläggning ska genomföras inom ramen för en övergripande försvarsplanering.

6 § Operationsplaneringen ska fastställas i operationsplaner.

Beredskapsplanläggningen ska fastställas i en grundoperationsplan och en grundplan aktivering och mobilisering.

Operationsplanerna, grundoperationsplanen och grundplan aktivering och mobilisering ingår i Försvarmaktens försvarsplan.

7 § De uppgifter Försvarmakten har enligt förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten, regleringsbrev och i andra regeringsbeslut, ska planeras i Försvarmaktens verksamhetsplan och omsättas till interna verksamhetsuppdrag, och i förekommande fall FMO, från överbefälhavaren till chefen för Högkvarteret, chefen för ledningsstaben, produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och chefen för specialförbanden.

Verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren till chefen för Högkvarteret avser enheter i Högkvarteret, utom militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, samt resurser till chefen för internrevisionen, chefen för säkerhetsinspektionen, försvarsinspektören för hälsa och miljö och flygsäkerhetsinspektören.

---

8 § Chefen för Högkvarteret ska omsätta verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren till verksamhetsuppdrag inom organisationsenheten Högkvarteret inkluderande chefer för ledningar, staber och enskilda avdelningar, utom till militära underrättelse- och säkerhetstjänsten.

Produktionschefen ska omsätta verksamhetsuppdrag och FMO från överbefälhavaren till verksamhetsuppdrag till cheferna för organisationsenheter uppräknade i bilaga 2 a och 2 b. Arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen samt ledningssystemchefen, logistikchefen, förbandsproduktionschefen och rikshemvärnschefen ger direktiv till cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 a och bilaga 2 b inom ramen för produktionschefens verksamhetsuppdrag. Produktionschefen ska också omsätta verksamhetsuppdrag till beställningar till andra myndigheter och organisationer som stödjer Försvarmakten.

Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska omsätta verksamhetsuppdrag och FMO från överbefälhavaren till verksamhetsuppdrag inom militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, inkluderande nationella underrättelseenheten.

Chefen för specialförbanden ska omsätta verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren till verksamhetsuppdrag inom specialförbanden.

Chefen för ledningsstaben ska med stöd av produktionschefen omsätta verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren till verksamhetsuppdrag till it-försvarsförbandet (ITF).

9 § Chefen för ledningsstaben ska omsätta FMO till order inom organisationsenheten Högkvarteret inkluderande chefer för ledningar, staber och enskilda avdelningar, utom till militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, för Högkvarterets verksamhet, samt till ledningsstaben, för den verksamhet som leds direkt från ledningsstaben.

Insatschefen ska omsätta FMO till order till arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen och berörda chefer för organisationsenheter, krigsförband och tillfälligt sammansatta förband.

Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska omsätta FMO till order för chefen för nationella underrättelseenheten när inte andra stycket tillämpas.

Chefen för specialförbanden ska omsätta FMO till order till specialförbanden när inte andra stycket tillämpas.

10 § Den som har fått ett verksamhetsuppdrag, en order eller ett direktiv ska planera, leda och följa upp verksamheten och dess ekonomi på ett sådant sätt att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, förordningar, föreskrifter, bestämmelser och handböcker samt med iakttagande av god hushållning.

Resultatet av verksamheten ska vara produkter, tjänster eller effekter, som når de mål och uppfyller de krav som den som gett verksamhetsuppdraget, ordern eller direktivet har satt upp för verksamheten.

Den som gett ett verksamhetsuppdrag eller en order ska följa upp resultatet och, när det finns anledning, utkräva ansvar av den som genomfört verksamheten.

11 § Chefer på alla nivåer i Försvarmakten som leder och fördelar arbete eller i något avseende utövar en arbetsgivarroll ska tillvarata myndighetens intressen och agera inom ramen för tilldelade uppgifter och delegerade befogenheter samt tillämpa gällande kollektivavtal.

12 § Den som med stöd av denna författning har fått mandat att genomföra inspektioner ska få tillträde till de områden, byggnader och andra anläggningar eller objekt, ledningsstödsystem och transportmedel som är nödvändiga för att kunna utföra inspektionerna.

13 § Den som med stöd av denna författning har fått mandat att genomföra tillsyn ska få de uppgifter som krävs för tillsynen, samt omedelbart få tillträde till de områden, byggnader och andra anläggningar eller objekt, ledningsstödsystem och transportmedel som är nödvändiga för att kunna genomföra tillsynen.

---

14 § Den som med stöd av denna författning har fått mandat att samverka med annan myndighet, region, kommun, organisation, enskild, eller annan stat får endast besluta myndighetens formella yttrande, samråd eller svar enligt särskilt bemyndigande.

5 kap. Beslutsbefogenheter, ställföreträdare, firmatecknare och systematiskt arbetsmiljöarbete

1 § Den som i denna författning har fått ett bemyndigande eller en befogenhet att leda, samordna, samverka, företräda eller fatta beslut får delegera den rätten vidare till underlydande befattningshavare om inte annat särskilt angivits.

Sådan delegering ska anges i lokal arbetsordning, eller i verksamhetsuppdrag, order eller direktiv. En delegering som görs på annat sätt än i en arbetsordning ska vara begränsad i tiden.

2 § Den som med stöd av denna författning har fått ett bemyndigande att ingå avtal eller överenskommelser med myndigheter, regioner, kommuner, organisationer eller enskilda, får göra det under förutsättning att juridiska avdelningen i Högkvarteret har deltagit i beredningen.

Chefsjuristen beslutar vilka avtal och överenskommelser som inte måste beredas med juridiska avdelningen i Högkvarteret. Bemyndigandet får inte delegeras.

Av 22 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten framgår att generaldirektören, chefsjuristen, ekonomidirektören, samt i den utsträckning de är berörda, personaldirektören och högre militära chefer i Högkvarteret, ska ges tillfälle att yttra sig innan myndigheten avgör ärenden som kan leda till en framställning till regeringen, rör myndighetens organisation, eller annars är av stor vikt eller har principiell betydelse.

3 § En befattningshavare som är ställföreträdande chef övertar ordinarie chefs befogenheter när ordinarie chef inte är i tjänst eller på grund av semester, sjukdom, tjänsteresa eller annat skäl är förhindrad att utöva den direkta ledningen av verksamheten om inte annat anges i arbetsordning eller i direktiv.

Ordinarie chef ska utse tjänsteförrättande chef när ordinarie chef eller ställföreträdande chef inte är i tjänst. I sådant beslut ska beslutsbefogenheter särskilt anges.

4 § Beredning av en fråga eller ett ärende inför beslut ska ske med samtliga berörda enheter.

När ett beslut förutsätter samråd i denna författning avses att beslutet endast får fattas efter att den eller de befattningshavare som ska tillfrågas därmed har lämnat sitt godkännande till beslutet.

5 § Beslut i ett ärende ska dokumenteras enligt de särskilda bestämmelser som gäller för detta.

När beslut i ett ärende omfattar samverkan med arbetstagarorganisationerna, enligt avtal om samverkan och utveckling (ASU), ska det av beslutet framgå att sådan samverkan har genomförts och om samverkan har avslutats i enighet eller i oenighet.

Utlämnande av allmän handling

6 § Fråga om att till enskild lämna ut allmän handling som förvaras hos myndigheten prövas av den som har ansvaret för vården av handlingen.

Om det vid prövning enligt första stycket bedöms att handlingen helt eller delvis inte kan lämnas ut ska prövningen göras av chef för organisationsenhet eller, i fråga om handling som prövas i Högkvarteret, av chefsjuristen. Chef för organisationsenhet får delegera bemyndigandet till stabschef. Stabschef får inte delegera bemyndigandet. Chef för organisationsenhet får överlämna frågan om prövning till chefsjuristen.

Om sökanden begär att frågan överlämnas till myndigheten, ska beslutet på myndighetens vägnar fattas av chef för organisationsenhet eller, i fråga om handling som prövas i Högkvarteret, av chefsjuristen. Chef för organisationsenhet får inte delegera bemyndigandet. Chef för organisationsenhet får överlämna till chefsjuristen att fatta beslutet på myndighetens vägnar.

7 § Chefsjuristen får besluta att begäran som kommit in om utlämnande av allmän handling ska överlämnas till Förvarsdepartementet för prövning när det gäller handlingar av synnerlig betydelse för rikets säkerhet.

8 § Av 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen (1949:105) följer att en begäran om att få ta del av en allmän handling alltid ska handläggas skyndsamt. En sådan begäran ska handläggas med förtur i förhållande till andra arbetsuppgifter.

Firmatecknare

9 § Överbefälhavaren, generaldirektören, chefen för ledningsstaben och produktionschefen tecknar var för sig Förvarsmaktens firma.

Chefsjuristen tecknar Förvarsmaktens firma om ingen av dessa kan göra det.

Förvarsmaktens firma tecknas även av den som genom bemyndigande i denna författning eller genom delegering med stöd av 5 kap 1 § har rätt att ingå avtal och överenskommelser.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

10 § Överbefälhavaren är ytterst ansvarig för arbetsmiljön i Förvarsmakten.

Chefen för högkvarteret, produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, chefen för ledningsstaben och chefen för specialförbanden ska bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete i enlighet med 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete inom egen verksamhet och åiterrapportera till överbefälhavaren när uppgifter inte kan lösas med tilldelade resurser. Arbetet ska bedrivas med stöd av Förvarsmaktens handbok om systematiskt arbetsmiljöarbete.

11 § Chefen för ledningsstaben ska leda och samordna det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Förvarsmakten enligt Förvarsmakten Strategiska Inriktning (FMSI) och Förvarsmaktens verksamhetsplan (FMVP). FMVP ska innehålla mål och uppgifter för det systematiska arbetsmiljöarbetet till chefen för högkvarteret, produktionschefen, insatschefen, chefen för specialförbanden och chefen för led-

ningsstaben. Chefen för ledningsstaben ska följa upp arbetets genomförande och löpande åiterrapportera resultatet till överbefälhavaren.

Personaldirektören ska stödja chefen för ledningsstaben i det systematiska arbetsmiljöarbetet avseende underlag till FMSI och FMVP och genomförande av uppgifterna i FMVP.

12 § Av 8 kap. 26 § framgår att personaldirektören får utarbeta och föreslå föreskrifter, interna bestämmelser och allmänna råd för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

13 § Produktionschefen ska samordna underställda chefers systematiska arbetsmiljöarbete.

6 kap. Överbefälhavaren

1 § Överbefälhavaren beslutar

1. Försvarsmaktens arbetsordning (FMArbo) och andra föreskrifter (FFS) som myndigheten får besluta samt interna bestämmelser (FIB), allmänna råd (FAR), handböcker och övriga publikationer,

2. Försvarsmaktens Strategiska Inriktning (FMSI) och Försvarsmaktens inriktning av underrättelse och säkerhetstjänsten (FMInriUS),

3. doktriner,

4. Försvarsmaktens budgetunderlag,

5. försvarsplan,

6. Försvarsmaktens verksamhetsplan (FMVP) inklusive verksamhetsuppdrag,

7. FMO,

8. insatser inom ramen för lagen (2006:343) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning och förordningen (2006:344) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning,

9. direktiv med inriktningar, avvägningsbeslut eller uppgifter för Försvarsmaktens verksamhet till underlydande befattningshavare,

10. revisionsplan och riktlinjer i form av direktiv för internrevisionen,

-
11. åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer,
  12. Försvarmaktens årsredovisning i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag,
  13. framställningar till regeringen om organisatoriska förändringar samt om utnämningar till de högre befattningar som kräver regeringens beslut,
  14. tillsättning och placering av befattningshavare på nivå OF/CF 6 och 7, utom för de befattningar som kräver regeringens beslut,
  15. yttranden till Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern,
  16. yttranden med anledning av Riksrevisionens revisionsberättelse enligt 28 § myndighetsförordningen (2007:515) eller Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i övrigt,
  17. yttranden med anledning av försvarsinspektörens för hälsa och miljö iakttagelser och rekommendationer,
  18. anmälningar till Försvarmaktens personalansvarsnämnd av personal med lägst överstes eller kommandörs tjänstegrad och motsvarande civil arbetstagare,
  19. anmälningar till Statens ansvarsnämnd,
  20. tjänsteresor, ledigheter och andra förmåner för generaldirektören, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och chefen för internrevisionen,
  21. lön och andra förmåner för chefer direkt underställda överbefälhavaren samt chefsjuristen, ekonomidirektören, personaldirektören, kommunikationsdirektören och chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning,
  22. avtal och överenskommelser med andra myndigheter, organisationer och enskilda där inte annat anges i denna författning,
  23. i ärenden av stor ekonomisk eller principiell betydelse,
  24. i ärenden om undantag enligt 3 kap. 6 § första stycket säkerhetsskydds-förordningen (2018:658), och
  25. Försvarmaktens säkerhetsskyddsanalys enligt 2 kap. 1 § säkerhetsskyddsförordningen liksom Försvarmaktens säkerhetsskyddsplan enligt 2 kap. 4 § Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2019:2) om säkerhetsskydd.

---

2 § Överbefälhavaren ska utse tjänsteförrättande chef för Försvarmakten i särskilt direktiv när varken överbefälhavaren eller generaldirektören är i tjänst.

7 kap. Generaldirektören

1 § Generaldirektören ska stödja överbefälhavaren med uppföljning och analys av de uppdrag eller andra uppgifter överbefälhavaren har ställt till underlydande chefer.

Generaldirektören ska leda utvecklingen av myndighetens interna styrning och kontroll.

2 § Generaldirektören leder försvarssektorns miljödelegation.

3 § Generaldirektören får ingå avtal och överenskommelser med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda där inte annat anges i denna författning.

4 § När generaldirektören ersätter överbefälhavaren ingår alla beslutsbefogenheter enligt 6 kap. 1 §, utom 7 om FMO, samt 20 avseende egna tjänsteresor, ledigheter och andra förmåner.

FMO enligt 6 kap. 1 § 7 beslutas i sådana fall av ordinarie chef för ledningsstaben. Tjänsteresor, ledigheter och andra förmåner för generaldirektören enligt 6 kap. 1 § 20 beslutas av ställföreträdande chefen för Högkvarteret eller av stabschefen för ledningsstaben i enlighet med 14 kap. 8 §.

8 kap. Ledningsstaben

Chefen för ledningsstaben

1 § Chefen för ledningsstaben ska leda och samordna verksamheten i Högkvarteret i syfte att stödja överbefälhavarens interna styrning och kontroll samt strategiska ledning av Försvarmakten.

Verksamheten i Högkvarteret ska omfatta beredning av till myndigheten inkomna ärenden, frågor och uppgifter från regeringen eller andra myndigheter, svar eller yttranden till Regeringskansliet, andra myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda, skrivelser från försvarsinspektören för hälsa och miljö samt ledning och samordning av samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Chefen för ledningsstaben ska inom ramen för Högkvarterets verksamhet, om inte annat anges i denna författning, inrikta och reglera stabsarbetet, bereda och fördela uppgifter och resurser samt vid behov ange riktlinjer, handlingsregler, avgränsningar och krav på återrapportering.

2 § Chefen för ledningsstaben ska med stöd av cheferna för enheter i Högkvarteret leda beredning av samtliga underlag till beslut som ska fattas av överbefälhavaren, med undantag för revisionsplan och riktlinjer för internrevisionen.

I uppgiften ingår att planera för och föreslå prioritering av samt följa upp verksamheten och produkterna i samtliga verksamhetsgrenar.

I uppgiften ingår att leda och samordna överbefälhavarens direkt underställda chefers resultatredovisning till myndighetens ledning samt värdera resultat.

3 § Chefen för ledningsstaben ska värdera Försvarmaktens samlade effektivitet och operativa förmåga. Värderingen ska redovisas i Försvarmaktens årsredovisning samt utgöra underlag för operativ planering, Försvarmaktens Strategiska Inriktning (FMSI), Försvarmaktens verksamhetsplan (FMVP) och Försvarmaktens budgetunderlag. Till grund för värderingarna ska läggas chefens för Högkvarteret, produktionschefens, insatschefens och chefens för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten värderingar av organisationsenheter och krigsförband.

3 a § Chefen för ledningsstaben ska utöva arbetsgivarens övergripande skyldigheter och befogenheter mot chefen för it-försvarsförbandet (ITF). I uppgiften ingår att rekrytera, utbilda, utrusta samt leda och fördela arbetet med beaktande av krav på upprätthållande av beredskap och genomförande av operationer.

3 b § Chefen för ledningsstaben ska

1. produktionsleda it-försvarsförbandet (ITF),
2. föreslå utveckling av ITF förmågor efter samverkan med insatschefen och taktiska chefer om operativa och taktiska behov,
3. vara främste företrädare för ITF, och
4. representera ITF i nationella och internationella kontakter.

4 § Chefen för ledningsstaben ska

1. fördela och bereda ärenden och krav på Försvarmakten enligt lagar och förordningar med stöd av chefsjuristen,
  2. leda och samordna Försvarmaktens yttranden och samverkan med andra centrala myndigheter om inte annat anges i denna författning,
  3. leda och samordna Försvarmaktens strategiska informationsbehov, informationshantering och it-systemutveckling,
  4. leda och samordna den verksamhet som följer av avtal och överenskommelser som rör internationellt försvarssamarbete,
  5. leda och samordna Försvarmaktens arbete med forskning och utveckling samt studier och konceptutveckling,
  6. genomföra beredning enligt 22 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten,
  7. leda och samordna Försvarmaktens arbete med FN:s Säkerhetsråds resolution 1325 (S/RES/1325) och andra därav följande resolutioner,
  8. sammanhålla Försvarmaktens arbete med interoperabilitets- och standardiseringsfrågor,
  9. samordna statsceremoniell verksamhet,
  10. utföra protokollär verksamhet,
  11. föra en förteckning över myndighetens avtal och överenskommelser, och
  12. leda och samordna Försvarmaktens arkiv- och expeditionstjänst.
- Vilka avtal och överenskommelser som inte ska förtecknas enligt första stycket 11 beslutas av chefen för ledningsstaben.

5 § Chefen för ledningsstaben beslutar

1. direktiv i Högkvarteret inom ramen för Högkvarterets verksamhet,
  2. svar på regeringsskrivelser, myndighetens samråd och yttranden till andra myndigheter och organisationer samt beslut i andra ärenden, som inte fattas av överbefälhavaren eller av annan befattningshavare enligt denna författning,
  3. direktiv och handböcker för Försvarsmaktens arbetssätt, processer, representation och förmåner (RRF) och organisation samt metoder för planering, ledning och uppföljning av myndighetens verksamhet med beaktande av 9 kap. 7 § 1,
  4. kompletterande order inom ramen FMO eller operationsplan (ÖB OPLAN),
  5. direktiv till följd av överbefälhavarens beslut om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer,
  6. tjänsteresor och ledigheter för chefer direkt underställda överbefälhavaren med undantag för generaldirektören, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten samt chefen för internrevisionen, och
  7. avsteg från regler för representation och förmåner (RRF).
- Bemyndigandet i 3 får inte delegeras.

6 § Chefen för ledningsstaben bemyndigas att

1. samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer i inledningen av ett eventuellt samarbete,
2. hos regeringen, efter samråd med chefsjuristen, hemställa om tillstånd för Försvarsmakten att delta i internationell verksamhet inom och utom Sverige,
3. hos regeringen, efter samråd med chefsjuristen, hemställa om bemyndigande för Försvarsmakten att förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med en annan stat eller mellanfolklig organisation,
4. inom ramen för bemyndigande från regeringen förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med annan stat eller mellanfolklig organisation,
5. hos regeringen hemställa om tillstånd för en annan eller mellanfolklig organisation att nyttja Försvarsmaktens anläggningar, områden eller materiel,
6. hos regeringen, efter samråd med chefsjuristen, hemställa om medgivande att göra beställningar för de materielärenden som anges i Försvarsmaktens investeringsplan för samhällsinvesteringar och verksamhetsinvesteringar, och

7. inom ramen för uppgifterna i 1–4 §§ och uppdrag från överbefälhavaren ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Chefsjuristen

7 § Chefsjuristen ska leda det juridiska området i Försvarmakten samt stödja myndighetens ledning, chefer för enheter i Högkvarteret och chefer för organisationsenheter i rättsliga frågor så att myndighetens verksamhet och administrativa förvaltning bedrivs på ett författningssenligt sätt.

I uppgiften ingår att sammanhålla den juridiska rådgivningen i Försvarmakten.

8 § Chefsjuristen ska företräda Försvarmakten vid domstol och i kontakter med Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern samt övriga myndigheter, regioner, kommuner, organisationer och enskilda i rättsliga ärenden och angelägenheter.

Chefsjuristen får delegera till annan inom Försvarmakten att företräda myndigheten vid domstol och i kontakter med organisationer och enskilda i rättsliga ärenden och angelägenheter.

I ärenden om disciplinpåföljd som överklagats till tingsrätt enligt 50 § lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret m.m. får chefsjuristen delegera rätten att företräda Försvarmakten i domstol till chef som nämns i 20 § samma lag.

9 § Chefsjuristen får ge uppdrag till annan utanför Försvarmakten att företräda myndigheten vid domstol, och i kontakter med organisationer och enskilda i rättsliga ärenden och angelägenheter.

10 § Chefsjuristen är ansvarig utgivare av Försvarets författningssamling (FFS), Försvarmaktens interna bestämmelser (FIB) och Försvarmaktens allmänna råd (FAR).

Chefsjuristen ska kontrasignera Försvarmaktens föreskrifter.

11 § Chefsjuristen ska

1. förordna auditörer och juridiska rådgivare,
2. utse och till Datainspektionen anmäla Försvarmaktens personuppgiftsombud, samt
3. administrera Försvarmaktens personalansvarsnämnds kansli.

12 § Chefsjuristen får inom det juridiska området och inom ramen för regeringsbeslut samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer.

13 § Chefsjuristen beslutar

1. handböcker inom det juridiska området med beaktande av 9 kap. 7 § 1,
  2. i ärenden om anspråk på skadestånd och vissa andra ersättningar som riktas mot Försvarmakten, om det inte av andra bestämmelser framgår att någon annan får besluta i sådana ärenden,
  3. yttranden till myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda i rättsliga angelägenheter, såvida inte annat anges i denna författning,
  4. yttranden om sekretess på begäran från andra myndigheter, kommuner och regioner,
- Bemyndigandet i 1 får inte delegeras.

14 § Chefsjuristen bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 8 och 9 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

15 § Chefsjuristen bemyndigas att besluta om avrop på upphandlade juridiska tjänster. Bemyndigandet kan inte delegeras.

Ekonomidirektören

16 § Ekonomidirektören är tillika ställföreträdande chef för ledningsstaben och ska under chefen för ledningsstaben leda verksamhetsplaneringen i Försvarmakten.

Ekonomidirektören ska därutöver stödja generaldirektören med uppföljning och analys av de verksamhetsuppdrag överbefälhavaren har ställt till direkt underställda chefer.

17 § Ekonomidirektören ska utarbeta Försvarmaktens årsredovisning och budgetunderlag.

Ekonomidirektören ska utarbeta avvägningsunderlag och Försvarmaktens verksamhetsplan (FMVP) med överbefälhavarens årliga verksamhetsuppdrag.

18 § Ekonomidirektören ska utveckla och samordna myndighetens ekonomistyrning.

I uppgiften ingår att utveckla och fastställa rutiner för nyttohemtagning.

18 a § Inom ramen för uppgifterna i 16 och 17 §§ ska ekonomidirektören leda Försvarmaktens planering och uppföljning av investeringar för samhällsinvesteringar och verksamhetsinvesteringar inklusive objektsredovisningar. I uppgiften ingår att:

1. stödja chefen för inriktningsavdelningen i inriktning av materiel- och logistikförsörjning, inklusive inriktning av internationellt materiel- och logistiksamarbete, samt värdering av operativ förmåga,

2. sammanhålla samrådsförfarande med Försvarets materielverk (FMV) avseende investeringsplanerna i budgetunderlag efter avvägningsbeslut fattat av överbefälhavaren,

3. leda Försvarmaktens samverkan med Regeringskansliet avseende investeringsplaner för samhällsinvesteringar och verksamhetsinvesteringar,

4. leda Försvarmaktens beredning av finansiell riskhantering, och

---

5. leda beredningen av Försvarmaktens yttranden avseende exportrelaterad verksamhet.

18 b § Ekonomidirektören ska leda beredningen av Försvarmaktens samordningsöverenskommelse med Försvarets materielverk (FMV).

19 § Ekonomidirektören ska leda Försvarmaktens tillämpning av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

20 § Ekonomidirektören får besluta handbok för ekonomisk planering, administration, uppföljning och analys och handbok för intern styrning och kontroll, med beaktande av 9 kap. 7 § 1.

Bemyndigandet får inte delegeras.

21 § Ekonomidirektören bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 16–19 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

21 a § Ekonomidirektören bemyndigas att samverka med andra stater och organisationer i inledningen av ett eventuellt samarbete inom materiel- och logistikområdet.

Personaldirektören

22 § Personaldirektören ska leda och samordna myndighetens personalförsörjning och personaltjänst med stöd av produktionschefen och Försvarmaktens veterancentrum.

I uppgiften ingår att leda och samordna utbildningar med central antagning och besluta tillsättning och placering av befattningshavare på nivå OF/CF 4 och 5, officerare med särskild kompetens (OFSK), OR 9, doktorander och disputerade samt OF 3 med genomfört högre officersprogram del 1 (HOP 1).

---

23 § Personaldirektören ska stödja myndighetens chefer i arbetsgivarrollen och med det systematiska arbetsmiljöarbetet.

I uppgiften ingår jämställdhetsarbete, jämlikhetsarbete, värdegrundsarbete, försvarspsykologi med stöd av produktionschefen, rehabiliteringsarbete och friskvård inklusive fysisk träning.

24 § Personaldirektören ska utarbeta underlag till inriktning av personalförsörjningen i Försvarsmaktens Strategiska Inriktning (FMSI) och Försvarsmaktens verksamhetsplan (FMVP).

25 § Personaldirektören bemyndigas att företräda Försvarsmakten i centrala arbetsgivarfrågor vid kontakt med andra myndigheter och organisationer samt att utarbeta och teckna Försvarsmaktens kollektivavtal inom ramen för de ekonomiska villkor som chefen för ledningsstaben anger.

26 § Personaldirektören får utarbeta och föreslå föreskrifter, interna bestämmelser och allmänna råd för personalförsörjning, personaltjänst, veteranverksamhet och systematiskt arbetsmiljöarbete.

27 § Personaldirektören beslutar

1. handböcker för personalförsörjning, personaltjänst, veteranverksamhet och systematiskt arbetsmiljöarbete med beaktande av 9 kap. 7 § 1 efter samråd med produktionschefen, samt med insatschefen eller chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten om dessa berörs,

2. antagning till och avskiljning från utbildningar enligt 22 § andra stycket, samt

3. tillsättning av OF/CF 4 och 5, officerare med särskild kompetens (OFSK), OR 9, doktorander och disputerade samt OF 3 med genomförd HOP 1. Särskilda bestämmelser för befordran och konstituering finns i Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2019:7) om befordran och konstituering.

Bemyndigandet i 1 får inte delegeras.

---

28 § Personaldirektören bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 22, 23 och 25 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Kommunikationsdirektören

29 § Kommunikationsdirektören ska leda Försvarmaktens övergripande kommunikationstjänst samt genomföra marknadskommunikation.

I uppgiften ingår att stödja myndighetens ledning, befattningshavare direkt underställda överbefälhavaren samt chefer för organisationsenheter i kommunikations- och marknadsfrågor.

30 § Kommunikationsdirektören bemyndigas att vara talesperson för Försvarmakten samt att vara ansvarig utgivare för Försvarmaktens personaltidning Försvarets Forum och Försvarmaktens webbplats forsvarsmakten.se.

Kommunikationsdirektören företräder Försvarmakten vid kontakter med andra myndigheter och organisationer gällande kommunikationsfrågor.

31 § Kommunikationsdirektören ska utarbeta underlag till inriktning av kommunikationstjänsten och marknadskommunikation i Försvarmaktens Strategiska Inriktning (FMSI) och Försvarmaktens verksamhetsplan (FMVP).

32 § Kommunikationsdirektören beslutar

1. om utveckling och förvaltning av Försvarmaktens varumärke samt namn, profil och bild,

2. handböcker inom kommunikationsområdet med beaktande av 9 kap. 7 § 1, samt

3. om Försvarmaktens sponsring.

Bemyndigandet i 2 får inte delegeras.

---

33 § Kommunikationsdirektören bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 29, 30 och 32 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Försvarmaktens Chief Information Officer (FM CIO)

34 § FM CIO ska leda Försvarmaktens strategiska informationshantering och it-verksamhet. FM CIO ska även leda Försvarmaktens it-system avseende utveckling, drift och förvaltning.

FM CIO ska stödja ekonomidirektören i planering och uppföljning av investeringsplaner för samhällsinvesteringar.

34 a § FM CIO ska utarbeta underlag till inriktning av Försvarmaktens strategiska informationshantering och it-verksamhet, inklusive utveckling, drift och förvaltning av Försvarmaktens it-system, i Försvarmaktens Strategiska Inriktning (FMSI) och Försvarmaktens verksamhetsplan (FMVP).

35 § FM CIO är Försvarmaktens informationssäkerhetschef.

I rollen ingår att avväga verksamhetsnytta, ekonomi, säkerhet, därtill kopplad riskhantering och incidenthantering avseende it-system och information i it-system i Försvarmakten.

Inom ramen för chefens för ledningsstaben uppgifter enligt 8 kap. 2 § leder FM CIO beredningen av alla underlag till beslut som ska fattas av överbefälhavaren avseende informationssäkerhet, förutom i fråga om ärenden som bereds enligt 11 kap. 5 a §.

36 § FM CIO utarbetar och föreslår föreskrifter och interna bestämmelser inom it-verksamhet och informationshantering.

37 § FM CIO ska leda och samordna Försvarmaktens cyberförmåga och cyberförsvar. Ledning och samordning av cyberförmåga omfattar uppbyggnad av för-

---

mågor och kompetenser, samt upprätthållande av beredskap. I uppgiften ingår att planera och förbereda it-försvarsförbandet (ITF) för operationer samt att mobilisera ITF. Uppgiften innebär produktion av produkter i verksamhetsgren två och fyra.

38 § Av 13 kap. 1 och 3 §§ Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2017:8) om it-säkerhet framgår att FM CIO, eller den han eller hon bestämmer, beslutar om central ackreditering av it-system.

39 § FM CIO beslutar

1. Försvarsmaktens informationsvärdering,
2. Försvarsmaktens it-planering, efter samråd med produktionschefen avseende producerbarhet,
3. handböcker för it-verksamhet (inklusive it-säkerhet) och informationshantering (inklusive informationssäkerhet) efter samråd med chefen för militära under rättelse- och säkerhetstjänsten, och med beaktande av 9 kap. 7 § 1,
4. metoder och direktiv för it-verksamhet (inklusive it-säkerhet) och informationshantering (inklusive informationssäkerhet), och
5. reglementen, manualer och handböcker för verksamheten inom it-försvarsförbandet (ITF) med beaktande av 9 kap. 7 § 1.

Bemyndigandet i 3, 4 och 5 får inte delegeras.

40 § FM CIO bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 34 och 37 §§, och andra stycket denna paragraf, och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

FM CIO bemyndigas att vid anskaffning av varor och tjänster för den egna verksamheten tillämpa 11 a § första stycket 3 förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten efter samråd med chefsjuristen. Bemyndigandet får inte delegeras.

Chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning

41 § Chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning ska leda och utveckla den militärstrategiska operationsledningen. I uppgiften ingår att

1. leda arbetet med försvarsplanering,
2. värdera insatsorganisationens förmåga,
3. värdera omvärldsutvecklingen och föreslå eventuell aktivering av relevanta delar av försvarsplanen eller andra beredskapsåtgärder, och
4. bereda överbefälhavarens beslut, samt på uppdrag av chefen för ledningsstabens, besluta kompletterande order till FMO och direktiv inom Högkvarteret för genomförandet av försvarsoperationer och insatser.

I uppgiften ingår även att bereda Försvarsmaktens inriktning av underrättelse och säkerhetstjänsten (FMInriUS).

42 § Chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning ska leda Försvarsmaktens förmågeutveckling. I uppgiften ingår att

1. leda beredningen av Försvarsmaktens Strategiska Inriktning (FMSI) och där föreslå långsiktiga mål och krav för verksamhet, organisation och produkter inom samtliga verksamhetsgrenar
2. leda beredningen av Försvarsmaktens doktriner, och
3. leda försvarsmaktens forskning och teknikutveckling, studier och konceptutveckling.

I uppgiften ingår även att bereda inriktningen av Försvarsmaktens samverkan med andra stater och mellanfolkliga organisationer, samt inriktningen av försvarsattachéer avseende bilaterala relationer och samverkan.

42 a § Chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning ska stödja ekonomidirektören med kravställning på materiel- och logistikförsörjning, och i beredningen av investeringsplaneringens tidiga faser med underlag från forsknings- och utvecklingsuppdrag samt studier.

43 § Chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning beslutar

1. direktiv i Högkvarteret inom ramen för försvarsplanering,
2. Försvarsmaktens studie- och konceptutvecklingsplan,
3. Försvarsmaktens plan för koncernövergripande forskning och utveckling, inklusive inriktning av strategiska samarbeten, och
4. Försvarsmaktens strategi och inriktningsplan för forskning och teknikutveckling.

44 § Chefen för ledningsstabens inriktningsavdelning bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 41 och 42 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Chefen för ledningsstabens totalförsvarsavdelning

45 § Chefen för ledningsstabens totalförsvarsavdelning ska leda, utveckla och samordna Försvarsmaktens samverkan med det civila försvaret. I uppgiften ingår att i samverkan med de frivilliga försvarsorganisationerna utveckla och samordna Försvarsmaktens stöd till den frivilliga försvarsverksamheten.

Vidare ska chefen för totalförsvarsavdelningen leda, utveckla och samordna myndighetens hållbarhetsarbete. I uppgiften ingår att leda och samordna Försvarsmaktens miljöarbete nationellt och internationellt.

46 § Chefen för ledningsstabens totalförsvarsavdelning ska utarbeta underlag till inriktning av Försvarsmaktens totalförsvarsarbete och myndighetens hållbarhetsarbete i Försvarsmaktens Strategiska Inriktning (FMSI) och Försvarsmaktens verksamhetsplan (FMVP).

47 § Chefen för ledningsstabens totalförsvarsavdelning bemyndigas att företräda Försvarsmakten vid kontakt med andra myndigheter, regioner, kommuner och organisationer avseende Försvarsmaktens samordning med det civila försvaret och i hållbarhetsfrågor, samt besluta myndighetens yttranden i ärenden rörande

---

yttre miljö med undantag för vad som följer av 9 kap. 8 § 3 om tillståndspliktig och anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken.

48 § Chefen för ledningsstabens totalförvarsavdelning ska utarbeta och föreslå föreskrifter, interna bestämmelser och allmänna råd i totalförvars- och hållbarhetsfrågor.

Chefen för ledningsstabens totalförvarsavdelning är ansvarig för framtagande av Försvarmaktens samverkansmatris.

49 § Chefen för ledningsstabens totalförvarsavdelning ska stödja generaldirektören i frågor om miljö, hållbarhet, energiomställning och klimat samt i arbetet i miljödelegationen (MD).

50 § Chefen för ledningsstabens totalförvarsavdelning bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 45 och 47 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Chefen för specialförbandsledningen

51 § I 12 kap. finns bestämmelser för chefen för specialförbandsledningen.

9 kap. Produktionsledningen

1 § Produktionschefen ska inom ramen för uppdrag från överbefälhavaren leda den verksamhet som genomförs under ledning av arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen, samt av ledningssystemchefen, logistikchefen, förbandsproduktionschefen och rikshemvärnschefen, för uppbyggnad av förmågor och kompetenser, upprätthållande av beredskap samt genomförande av forskning och utveckling. Uppgiften innebär produktion av produkter i verksamhetsgrenarna två, tre, fyra och sex samt produktion av andra tjänster och resultat inom ramen för tilldelade uppgifter.

Produktionschefen ska avseende första stycket stödja chefen för specialförbanden gällande Särskilda operationsgruppen och specialoperationsförband samt chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten gällande krigsförbandet nationella underrättelseenheten.

1 a § Produktionschefen ska stödja ekonomidirektören i beredningen av Försvarsmaktens investeringsplaner för verksamhets- och samhällsinvesteringar samt objektsredovisningar för samhällsinvesteringar, och i beredningen av Försvarsmaktens inriktning av internationella materiel- och logistiksamarbeten samt yttrandan avseende exportrelaterad verksamhet

2 § Produktionschefen ska på central nivå utöva arbetsgivarens övergripande skyldigheter och befogenheter mot arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen samt ledningssystemchefen, logistikchefen, förbandsproduktionschefen och rikshemvärnschefen.

I uppgiften ingår att rekrytera, utbilda och utrusta personal samt leda och fördela arbetet enligt verksamhetsuppdrag eller FMO.

Ledningssystemchefen, logistikchefen, förbandsproduktionschefen och rikshemvärnschefen ska utöva uppgiften enligt första stycket mot cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 a. Dessa chefer ska bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete inom egen verksamhet.

3 § Produktionschefen ska inom ramen för verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren och direktiv från chefen för ledningsstaben leda och samordna logistik- och materielförsörjning. I uppgiften ingår att genomföra utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av förnödenheter, materiel, it-system, tjänster och infrastruktur samt genomföra miljöarbete nationellt och internationellt.

I uppgiften ingår även att ansvara för Försvarsmaktens verksamhet avseende exportkontroll, vara ägarföreträdare och motsvarande för Försvarsmaktens materiel m.m. och att fatta beslut om beslut om användning (BOA) och teckna slutanvändaravtal eller motsvarande, samt att ha tekniskt designansvar.

I uppgiften ingår också att anskaffa och tillhandahålla säkra kryptografiska funktioner inom Försvarmakten samt till andra myndigheter inom totalförsvaret.

4 § Produktionschefen ska stödja chefen för ledningsstaben samt utarbeta de underlag eller utföra de uppgifter som chefen för ledningsstaben eller chefen för Högkvarteret beslutar om inom ramen för Högkvarterets verksamhet.

5 § Produktionschefen ska hålla krigsorganisationen inom eget ansvarsområde i beredskap enligt grundoperationsplan och grundplan aktivering och mobilisering samt stödja chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten avseende krigsförbandet nationella underrättelseenheten, chefen för specialförbanden avseende Särskilda operationsgruppen och chefen för ledningsstaben avseende it-försvarsförbandet.

I uppgiften ingår att planera och förbereda krigsförband för operationer eller mobilisera krigsförband.

6 § Produktionschefen ska värdera organisationen, utom Högkvarteret och specialförbanden, avseende produktivitet, kostnader och kvalitet samt produktionens effekter på krigsförbanden. Av värderingen ska också framgå Försvarmaktens förmåga att aktivera och mobilisera krigsförband.

Produktionschefen ska med stöd av insatschefen inhämta taktiska värderingar från försvarsgrenscheferna och krigsförbandsvärderingar från cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 a som underlag till insatschefens operativa värdering samt stödja chefen för ledningsstaben vid genomförande av den samlade värderingen av Försvarmaktens operativa förmåga.

Värderingarna ska utgöra underlag för Försvarmaktens samlade värdering av den operativa förmågan och Försvarmaktens årsredovisning.

7 § Produktionschefen ska

1. leda och samordna framtagande, vidmakthållande och avveckling av Försvarmaktens reglementen, manualer, handböcker och andra publikationer,

-
2. leda och samordna Försvarsmaktens miljöarbete vid organisationsenheterna samt bereda underlag till Försvarsmaktens yttranden avseende yttre miljö,
  3. leda och samordna signalskyddstjänsten, utom i de fall ledning och samordning utövas av insatschefen,
  4. leda och samordna försvarsmedicin och utöva myndighetens skyldigheter som vårdgivare i Försvarsmakten samt vara företrädare för Försvarsmakten inom detta område vid internationella kontakter,
  5. leda och samordna Försvarsmaktens vädertjänst,
  6. leda och samordna geografisk informationstjänst,
  7. samordna och stödja frivillig försvarsverksamhet,
  8. samordna traditionsvården inom Försvarsmakten,
  9. leda garnisonssamordningen i Försvarsmakten, och
  10. leda och samordna Försvarsmaktens arbete med riksintressen för totalförsvarets militära del enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden.

8 § Produktionschefen beslutar

1. verksamhetsuppdrag och direktiv till chefer för organisationsenheter uppräknade i bilaga 2 a och 2 b, inom ramen för överbefälhavarens verksamhetsuppdrag och tilldelade uppgifter,
2. reglementen, instruktioner, manualer och handböcker för verksamheten inom Försvarsmakten som inte beslutas av arméchefen, marinchefen, flygvapenchefen eller annan chef enligt denna författning, samt motsvarande avseende förnödenheter, materiel m.m.,
3. ansökningar om tillstånd enligt lagen (2010:1011) respektive förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor, ansökningar för tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken, anmälningar inom anmälningspliktig verksamhet, Försvarsmaktens inventering av förorenade områden, samt yttranden och lämnande av uppgifter inom den tillstånds och anmälningspliktiga verksamheten,
4. grundplan aktivering och mobilisering samt bestämmelser och direktiv för aktivering och mobilisering,

5. förändringar av organisationsenheternas, utom Högkvarteret och specialförbanden, eller för tillfälligt sammansatta förbands, organisation inom ramen för av överbefälhavaren fastställd organisationsstruktur eller FMO och direktiv från chefen för ledningsstaben,

6. beställningar och uppdrag till de myndigheter som stödjer Försvarmakten,

7. materielplan och forsknings- och teknikutvecklingsplan inom ramen för Försvarmaktens verksamhetsplan och verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren,

8. avyttring och försäljning av materiel och andra tjänster,

9. materielmålsättningar inom ramen för Försvarmaktens verksamhetsplan och verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren,

10. myndighetens yttranden i ärenden rörande fysisk planering, och infrastruktur, och

11. Försvarmaktens åtgärder eller medverkan enligt lag (2008:778) om skydd mot olyckor och förordningen (2002:375) om Försvarmaktens stöd till civil verksamhet när inte 10 kap. 9 § 4 och 5 tillämpas.

I ärenden enligt 3 som överklagats till domstol eller regeringen ska 8 kap. 8 § tillämpas. Detsamma gäller i ärenden där Försvarmakten avser att överklaga till domstol eller regeringen.

9 § Produktionschefen bemyndigas att i samband med uppgifter enligt 9 kap. 2 och 3 §§

1. tillämpa 11 a § i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten,

2. ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda,

3. besluta om uttagning av egendom enligt 12, 17 och 25 §§ avseende fartyg, fordon och hundar i förordningen (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov, och

4. tillämpa förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnssoldater.

Tillämpning av 11 a § första stycket 3 i förordningen med instruktion för Försvarsmakten ska föregås av samråd med chefsjuristen.

10 § Produktionschefen bemyndigas att

1. samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer i inledningskedet av ett eventuellt samarbete,

2. inom ramen för bemyndigande från regeringen ingå avtal om internationellt försvarsmaterielsamarbete,

3. inom ramen för bemyndigande från regeringen förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med annan stat eller mellanfolklig organisation avseende deltagande i internationell verksamhet inom och utom Sverige,

4. företräda Försvarsmakten gentemot NATO-organet Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPR)/Partnerskap för fred (PFF) Committee of the chiefs of military medical services in NATO (COMEDS) och International Committee of Military Medicine (ICMM) i enlighet med regeringsbeslut,

5. inom ramen för 9 kap. 3 § företräda Försvarsmakten gentemot Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, Fortifikationsverket och Förvarshögskolan,

6. samverka med andra myndigheter avseende exportrelaterad verksamhet samt avseende avyttring och försäljning av materiel,

7. fatta beslut om genomförande av slumpmässig drogtestning av totalförsvarsppliktiga i enlighet med 5 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarspplikt och Totalförsvarets rekryteringsmyndighets föreskrifter (TRMFS 2017:4) om drogtestning av totalförsvarsppliktiga, och

8. enligt 2 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden lämna uppgifter om de områden som Försvarsmakten bedömer vara av riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

11 § Under produktionschefen, i produktionsledningen, ska det finnas en förbandsproduktionschef tillika utbildningschef, en resursproduktionschef och en teknisk direktör. Därutöver ska det finnas en logistikchef, en ledningssystemchef och en rikshemvärnschef med uppgifter att

1. produktionsleda av produktionschefen fördelade förband,
2. till produktionschefen föreslå utveckling av förbandens förmågor,
3. vara främste företrädare för förbanden,
4. representera förbanden och förmågeområdet i internationella kontakter, och
5. stödja insatschefen vid dennes inspektioner och beredskapskontroller enligt 10 kap. 6 §.

10 kap. Insatsledningen

1 § Insatschefen ska inom ramen för operationsplaner, verksamhetsuppdrag och FMO leda nationella och internationella operationer samt annan fredsfrämjande verksamhet och stöd till samhället. Uppgiften innebär produktion av produkter i verksamhetsgrenarna ett, fem och sex.

2 § I enlighet med regeringens krav och med stöd av den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska insatschefen följa omvärldsutvecklingen för att kunna upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt kunna värna Sveriges suveräna rättigheter och svenska intressen.

3 § Insatschefen ska stödja chefen för ledningsstaben samt utarbeta de underlag eller utföra de uppgifter som chefen för ledningsstaben eller chefen för Högkvarteret beslutar om inom ramen för Högkvarterets verksamhet.

4 § Insatschefen ska leda territoriell verksamhet och regional säkerhetstjänst inom ramen för produktionschefens verksamhetsuppdrag till chef för militärregion. Den regionala säkerhetstjänsten omfattar signalskyddstjänst, säkerhetsskyddstjänst och säkerhetsunderrättelsetjänst.

Uppgiften innebär att, i samverkan med andra myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda, samordna militära och civila resurser för militär verksamhet enligt FMO och verksamhetsuppdrag, eller direktiv från chefen för ledningsstaben.

I uppgiften ingår att i samband med operationer leda och samordna signalskyddstjänsten.

---

5 § Insatschefen ska stödja framtagandet av krigsförbandsvärderingar och taktiska värderingar, och med stöd av dessa utarbeta operativ värdering. Den operativa värderingen ska utgöra underlag och stöd till chefens för ledningsstaben samlade värdering av den operativa förmågan.

6 § Insatschefen ska inspektera förmågan att upprätthålla tillgänglighets- och beredskapskrav för nationella och internationella operationer och insatser genom beredskapskontroller. Resultatet ska rapporteras till överbefälhavaren, chefen för ledningsstaben och produktionschefen.

7 § Insatschefen får i samband med operationer och insatser besluta om andra tillfälliga lydadsförhållanden för förband än de som normalt råder.

Insatschefen får inom ramen för FMO besluta att krigsförband och tillfälligt sammansatta förband i samband med en internationell militär operation, operativt eller taktiskt, ska lyda under en internationell styrkechef.

Insatschefens beslut vid en internationell operation ska fastställas och distribueras i särskilt beslutsdokument till den internationelle styrkechef som berörs.

8 § Insatschefen beslutar

1. operationsplaner och order till arméchefen, marinchefen, flygvapenchefen och chefer för krigsförband eller organisationsenheter som genom FMO underställts denne,

2. order för beredskapskontroller och order enligt grundplan aktivering och mobilisering,

3. Försvarens grundoperationsplan,

4. Försvarens koncentreringsplan,

5. order och direktiv till chef för militärregion, och

6. reglementen, manualer, instruktioner och handböcker för operationer och territoriell verksamhet med organisationsenheter och krigsförband med beaktande av 9 kap. 7 § 1.

Bemyndigandet i 6 får inte delegeras.

---

9 § Insatschefen bemyndigas att, med resurser avdelade i FMO, besluta om Försvarsmaktens operationer och insatser eller medverka enligt

1. förordningen (1982:756) om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet m.m.(IKFN-förordningen),
2. 8 kap. 8 § luftfartsförordningen (2010:770),
3. tillträdesförordningen (1992:118),
4. lagen (2008:778) om skydd mot olyckor,
5. förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet,
6. förordningen (2017:113) om Försvarsmaktens stöd till polisen med helikoptertransporter, och
7. uppgifter enligt 10 kap. 2 §.

Bemyndigandet i 5 får inte delegeras till någon utanför Högkvarteret.

10 § Verksamhet som beordrats av insatschefen enligt 9 § och som bedöms pågå under längre tid, ska snarast omsättas i verksamhetsuppdrag i samverkan mellan insatschefen och produktionschefen.

Produktionschefen kan medge att ytterligare resurser beredskapssätts eller sätts in, under förutsättning att det inte påverkar genomförandet av produktionschefens övriga uppdrag.

Om insatschefens behov av ytterligare resurser bedöms innebära att produktionschefens uppdrag inte kan genomföras beslutas resurstilldelningen av chefen för ledningsstaben. Överbefälhavaren ska orienteras om sådant beslut.

11 § Insatschefen bemyndigas att samverka med centrala myndigheter inom ramen för uppgifter enligt 10 kap. 1 och 2 §§, samt representera den operativa nivån i internationella kontakter.

12 § Insatschefen bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 1, 2 och 4 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

13 § Insatschefen bemyndigas att leda och genomföra rustningskontrollverksamhet, inkluderande tjänsteexport OS-100, enligt avtal, internationella överenskommelser och regeringsbeslut.

11 kap. Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten

1 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska leda försvarsunderrättelseverksamhet samt militär underrättelse- och säkerhetstjänst. Den militära säkerhetstjänsten består av säkerhetsunderrättelsetjänst, säkerhetsskyddstjänst och signalskyddstjänst.

I uppgiften ingår att med stöd av produktionschefen leda och producera nationella underrättelseenheten (NUE).

I uppgiften ingår att stödja insatschefen med uppföljning och analys av omvärldsutvecklingen.

2 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska utöva arbetsgivarens skyldigheter och befogenheter för enheten militära underrättelse- och säkerhetstjänsten i Högkvarteret, inkluderande försvarsattachéer, samt för nationella underrättelseenheten (NUE) med stöd av produktionschefen.

I uppgiften ingår att rekrytera, utbilda, utrusta samt leda och fördela arbetet med beaktande av krav på upprätthållande av beredskap och genomförande av operationer.

3 § Under chefen för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska det finnas befattningshavare med uppgifter att

1. taktiskt leda nationella underrättelseenheten (NUE) inom ramen för högre chefs uppdrag och direktiv, samt
2. inspektera NUE:s förmågor och beredskap.

4 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten får inom ramen för FMO besluta att nationella underrättelseenheten (NUE) i samband med en inter-

---

nationell militär operation, operativt eller taktiskt, ska lyda under en internationell styrkechef när inte 10 kap. 7 § och 8 § 1 tillämpas.

Chefens för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten beslut vid en internationell operation ska i samverkan med insatschefen fastställas och distribueras i särskilt beslutsdokument som på engelska benämns Transfer of Authority (TOA).

5 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten är Försvarmaktens säkerhetsskyddschef och utövar kontroll över säkerhetsskyddet i enlighet med 2 kap. 2 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658).

I uppgiften ingår att kontrollera Försvarmaktens informationssäkerhet och it-säkerhet, samt att stödja produktionschefen vid anskaffning av it-säkerhetsprodukter och produktionschefen och FM CIO med yttranden avseende it-säkerhet.

Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten utser ersättare för Försvarmaktens säkerhetsskyddschef och vid behov biträdande säkerhetsskyddschef.

5 a § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten leder beredningen av ärenden från andra myndigheter om undantag enligt 3 kap. 6 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658).

Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten leder beredningen av ärenden från andra myndigheter om undantag från Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2019:2) om säkerhetsskydd.

6 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska leda och samordna totalförsvarets signalskyddstjänst, inklusive arbetet med säkra kryptografiska funktioner som är avsedda att skydda skyddsvärd information samt förhandla internationella signalskyddsöverenskommelser. I uppgiften ingår att stödja produktionschefen vid anskaffning av säkra kryptografiska funktioner.

7 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska utarbeta och föreslå föreskrifter, interna bestämmelser och allmänna råd inom ramen för uppgifterna i 11 kap. 1, 5 och 6 §§. I uppgiften ingår att utarbeta och föreslå före-

---

skrifter och interna bestämmelser och allmänna råd inom informationssäkerhet inklusive it-säkerhet.

8 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska leda och samordna utvecklingen av underrättelse- och säkerhetstjänsten inom Försvarmakten inom ramen för Försvarmaktens verksamhetsplan och överbefälhavarens verksamhetsuppdrag.

9 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska stödja chefen för ledningsstaben samt utarbeta de underlag eller utföra de uppgifter som chefen för ledningsstaben eller chefen för Högkvarteret beslutar om inom ramen för Högkvarterets verksamhet.

10 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska med stöd av insatschefen inhämta krigsförbandsvärdering som underlag till insatschefens taktiska och operativa värdering samt stödja chefen för ledningsstaben samlade värdering av den operativa förmågan.

11 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ska stödja Regeringskansliet i frågor som rör kryptoverksamhet och annan signalskyddsverksamhet.

12 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten beslutar

1. militära underrättelse- och säkerhetstjänstens verksamhetsuppdrag och direktiv,

2. närmare inriktning av övriga försvarsunderrättelsemyndigheter,

3. reglementen, manualer och handböcker för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, med beaktande av 9 kap. 7 § 1,

4. reglementen, manualer och handböcker för informationssäkerhet inklusive it-säkerhet efter samråd med FM CIO och med beaktande av 9 kap. 7 § 1,

-
5. årlig översikt över försvarsunderrättelseverksamheten i enlighet med 8 § förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet,
  6. rutiner för behandling av personuppgifter i Försvarmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militär säkerhetstjänst enligt Försvarmaktens interna bestämmelser (FIB 2014:1) om behandling av personuppgifter i Försvarmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst,
  7. årlig översikt över den militära säkerhetstjänsten i enlighet med 6 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten, samt
  8. den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens budgetunderlag och årsredovisning,
  9. de krav på säkerhetsfunktioner i it-system som krävs för användning av system i Försvarmakten,
  10. godkännande av sådana säkerhetsfunktioner i it-system, och
  11. i ärenden om undantag enligt 3 kap. 6 § andra stycket säkerhetsskyddsförordningen.

Bemyndigandena i 2, 3, 4, 5, 7 och 8 får inte delegeras.

13 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten bemyndigas att:

1. överlämna sekretessbelagda uppgifter inom underrättelse- och säkerhetstjänsten till utländska myndigheter och till mellanfolkliga organisationer i enlighet med 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. samarbeta med andra myndigheter samt andra länder och internationella organisationer i enlighet med 3 § lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet,
3. vid anskaffning av varor och tjänster för den egna verksamheten tillämpa 11 a § första stycket 3 i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten efter samråd med chefsjuristen,
4. samverka med Försvarets radioanstalt och Säkerhetspolisen,
5. lämna information till Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten i enlighet med 6 § förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet,

6. utöva tillsyn över säkerhetsskyddet vid myndigheter och leverantörer enligt 7 kap. 1 och 2 §§ säkerhetsskyddsförordningen (2018:658),

7. lämna Försvarmaktens samråd vid andra myndigheters driftsättande av informationssystem enligt 3 kap. 2 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658),

8. samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer i inledningen av ett eventuellt samarbete inom chefens för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ansvarsområde,

9. hos regeringen, efter samråd med chefen för ledningsstaben och chefsjuristen, hemställa om bemyndigande för Försvarmakten att förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med en annan stat eller mellanfolklig organisation inom chefens för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ansvarsområde,

10. inom ramen för av regeringen meddelat tillstånd rörande verksamhet enligt 2 förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med annan stat eller mellanfolklig organisation,

11. godkänna kryptografiska funktioner för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt 3 kap. 5 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658), och säkra kryptografiska funktioner enligt 16 § förordningen om totalförsvaret och höjd beredskap (2015:1053),

12. med stöd av 3 kap. 1 § lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst ingå skriftligt avtal eller överenskommelse med ett personuppgiftsbiträde, och

13. med stöd av 30 § personuppgiftslagen (1998:204) ingå skriftligt avtal eller överenskommelse med ett personuppgiftsbiträde inom ramen för militära underrättelse- och säkerhetstjänstens verksamhet

Bemyndigandena i 3 får inte delegeras.

14 § Chefen för militära underrättelse och säkerhetstjänsten bemyndigas att besluta i ärenden som avses i 2 kap. 6 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658).

Beslut om förelägganden enligt 2 kap. 6 § säkerhetsskyddsförordningen får delegeras till lägst kontorschef vid militära underrättelse- och säkerhetstjänsten.

Beslut att stoppa en upphandling får inte delegeras.

---

15 § Chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 1, 6 och 8 §§ samt 13 § och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för ledningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

12 kap. Försvarsmaktens specialförband

1 § Försvarsmaktens specialförband består av chefen för specialförbanden, specialförbandsledningen (SFL) i ledningsstaben i Högkvarteret, Särskilda operationsgruppen (SOG) samt Försvarsmaktens specialoperationsförband (FM SOF).
FM SOF är avdelade specialförbandsenheter som är särskilt organiserade vid vissa organisationsenheter för att genomföra och stödja specialoperationer.

2 § Chefen för specialförbanden ska leda verksamheten inom specialförbanden.

Chefen för specialförbanden ska med stöd av produktionschefen omsätta verksamhetsuppdrag från överbefälhavaren till verksamhetsuppdrag inom specialförbanden.

3 § Chefen för specialförbanden ska på central nivå utöva arbetsgivarens övergripande skyldigheter och befogenheter mot chefen för specialförbandsledningen. I uppgiften ingår att rekrytera, utbilda och utrusta personal samt leda och fördela arbetet.

Chefen för specialförbandsledningen ska utöva arbetsgivarens övergripande skyldigheter och befogenheter mot Särskilda operationsgruppen (SOG).

4 § Chefen för specialförbanden beslutar reglementen, manualer och handböcker för verksamheten inom specialförbanden med beaktande av 9 kap. 7 § 1.

Bemyndigandet får inte delegeras.

5 § Chefen för specialförbanden bemyndigas att

1. samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer i inledningen av ett eventuellt samarbete inom chefens för specialförbanden ansvarsområde,

2. hos regeringen, efter samråd med chefsjuristen, hemställa om bemyndigande för Försvarmakten att förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med en annan stat eller mellanfolklig organisation inom chefens för specialförbanden ansvarsområde,

3. inom ramen för av regeringen meddelat tillstånd rörande verksamhet enligt 2 förhandla, ingå, ändra eller säga upp överenskommelser med annan stat eller mellanfolklig organisation.

Bemyndigandena får delegeras till lägst chefen för specialförbandsledningen.

6 § Chefen för specialförbanden bemyndigas att vid anskaffning av varor och tjänster för den egna verksamheten tillämpa 11 a § första stycket 3 i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten efter samråd med chefsjuristen.

Bemyndigandet får inte delegeras.

7 § Chefen för specialförbandsledningen är tillika ställföreträdande chef för specialförbanden. Chefen för specialförbandsledningen ska under insatschefen utöva operativt befäl och taktisk ledning över specialförbanden vid operationer.

8 § Chefen för specialförbandsledningen ska under chefen för specialförbanden:

1. produktionsleda specialförbanden,
2. föreslå utveckling av specialförbandens förmågor och krigsförband,
3. vara främste företrädare för specialförbanden, samt
4. representera specialförbanden i nationella och internationella kontakter.

9 § Chefen för specialförbandsledningen ska stödja chefen för ledningsstaben samt utarbeta de underlag eller utföra de uppgifter som chefen för ledningsstaben eller chefen för Högkvarteret beslutar om inom ramen för Högkvarterets verksamhet.

10 § Chefen för specialförbanden bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 2, 3 och 6 §§ och uppdrag från överbefälhavaren samt direktiv från chefen för led-

---

ningsstaben, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda

11 § Chefen för specialförbanden bemyndigas att besluta kompletterande order till FMO och direktiv inom Högkvarteret för genomförandet av försvarsoperationer och insatser med specialförband.

12 § Chefen specialförbandsledningen får inom ramen för FMO, när förbanden inte underställs insatschefen, besluta att specialförband och specialoperativa förband samt tillfälligt sammansatta specialförband i samband med en internationell militär operation, operativt eller taktiskt, ska lyda under en internationell styrkechef.

Chefen Specialförbandsledningen beslut vid en internationell operation ska fastställas och distribueras i särskilt beslutsdokument.

13 kap. Särskilda enheter för granskning, kontroll och tillsyn

Internrevisionen

1 § Chefen för internrevisionen ska leda internrevisionsverksamheten i Försvarsmakten genom granskning och kontroll i enlighet med internrevisionsförordningen (2006:1228) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd.

2 § Chefen för internrevisionen ska till överbefälhavaren utarbeta förslag till årlig revisionsplan och underlag till överbefälhavarens direktiv med riktlinjer för internrevisionen.

Chefen för säkerhetsinspektionen

3 § Chefen för säkerhetsinspektionen ska granska och inspektera, samt i förekommande fall utöva tillsyn över, Försvarsmaktens militära markverksamhet och militära sjöfart med avseende på militär marksäkerhet och militär sjösäkerhet.

Chefen för säkerhetsinspektionen ska rapportera iakttagelser till den chef som leder och genomför verksamheten och till berörd chef på central nivå.

Underlåtenhet av befattningshavare att vidta åtgärder rörande allvarliga säkerhetsbrister i verksamheten ska rapporteras till överbefälhavaren.

4 § Försvarmakten ska enligt 21 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och med medgivande från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn i fråga om hantering och import av brandfarliga och explosiva varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket samt efter medgivande från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva granskning, i enlighet med sådant beslut, även inom Totalförsvarets forskningsinstitut. Chefen för säkerhetsinspektionen bemyndigas att genomföra sådan tillsyn och granskning.

5 § Chefen för säkerhetsinspektionen ska avseende militär marksäkerhet och militär sjösäkerhet företräda Försvarmakten vid samverkan med Statens haverikommission samt bemyndigas i övrigt att samverka med centrala myndigheter inom ramen för uppgiften att utöva tillsyn samt granska och inspektera Försvarmaktens militära marksäkerhet och militära sjösäkerhet.

6 § Chefen för säkerhetsinspektionen får utarbeta och föreslå föreskrifter, interna bestämmelser och allmänna råd för militär marksäkerhet och militär sjösäkerhet inklusive dykeriverksamhet och certifiering.

7 § Chefen för säkerhetsinspektionen beslutar

1. erforderliga verksamhetstillstånd eller motsvarande inom militär markverksamhet och militär sjöfart,
2. undantag, dispenser och tillämpning av regler för militär marksäkerhet och militär sjösäkerhet,
3. reglementen, manualer och handböcker för militär marksäkerhet och militär sjösäkerhet med beaktande av 9 kap. 7 § 1 efter samråd med produktionschefen, samt

4. certifikat till den som har godkänts vid dykarutbildning i enlighet med förordningen (1986:687) om dykarcertifikat.

Bemyndigandet i 3 får inte delegeras.

8 § Chefen för säkerhetsinspektionen bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 4 och 5 §§ och uppdrag från överbefälhavaren, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö

9 § I förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten, förordningen (2017:799) om försvarsinspektören för hälsa och miljöes tillsyn över hälso- och sjukvården, tandvården och smittskyddet, livsmedelsförordningen (2006:813), djurskyddsförordningen (1988:539), förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter och i miljötillsynsförordningen (2011:13) finns regler för försvarsinspektören för hälsa och miljöes tillsynsverksamhet.

10 § Av 5 d § andra stycket i förordningen med instruktion för Försvarmakten följer att Försvarsinspektören för hälsa och miljö ska se efter att planeringen och verksamheten i insats- och övningsområden utomlands uppfyller kraven enligt första stycket samma paragraf.

Av 18 och 20 §§ förordningen (2017:799) om försvarsinspektören för hälsa och miljöes tillsyn över hälso- och sjukvården, tandvården och smittskyddet framgår att försvarsinspektören för hälsa och miljö under vissa förutsättningar kan utfärda förelägganden gentemot Försvarmakten.

11 § Försvarsinspektören för hälsa och miljö ska rapportera till samt informera överbefälhavaren om sina iakttagelser och rekommendationer.

12 § Försvarsinspektören för hälsa och miljö bemyndigas att inom ramen för sin tillsynsverksamhet och inom ramen för regeringsbeslut samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer samt med nationella centrala myndigheter.

---

13 § Försvarsinspektören för hälsa och miljö bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 10 och 12 §§ och uppdrag från överbefälhavaren, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

Flygsäkerhetsinspektören och chefen för den militära flyginspektionen i Högkvarteret

14 § Av 14 kap. 18 § luftfartsförordningen (2010:770) följer att flygsäkerhetsinspektören ska utöva tillsyn över att bestämmelserna i luftfartslagen (2010:500) och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs i fråga om militär luftfart.

I luftfartsförordningen och förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten finns regler för flygsäkerhetsinspektörens tillsynsverksamhet.

Flygsäkerhetsinspektören ska rapportera iakttagelser till berörd chef som leder eller genomför verksamheten samt till flygvapenchefen eller motsvarande befattningshavare i andra organisationer.

Underlåtenhet av chef att vidta åtgärder rörande allvarliga brister i den militära luftfarten ska rapporteras till överbefälhavaren.

15 § Flygsäkerhetsinspektören ska avseende militär luftfart företräda Försvarsmakten vid samverkan med Statens haverikommission samt bemyndigas i övrigt att samverka med centrala myndigheter inom ramen för militär luftfart.

16 § Flygsäkerhetsinspektören bemyndigas att besluta frågor om tillstånd och besluta luftfartsdokument eller motsvarande för militär luftfart.

17 § Flygsäkerhetsinspektören bemyndigas att inom ramen för sin tillsynsverksamhet och inom ramen för regeringsbeslut samverka med andra stater och mellanfolkliga organisationer.

18 § Flygsäkerhetsinspektören bemyndigas att, inom ramen för uppgifterna i 14 och 15 §§ och uppdrag från överbefälhavaren, ingå överenskommelser och avtal med myndigheter, kommuner, regioner, organisationer och enskilda.

19 § Av Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2016:1) för militär luftfart framgår att den militära flyginspektionen i Högkvarteret (FLYGI) ska stödja flygsäkerhetsinspektören avseende den tillståndsprövning och tillsynsverksamhet som avses i 14 kap. 11 och 18 §§ i luftfartsförordningen (2010:770).

20 § Chefen för den militära flyginspektionen i Högkvarteret (FLYGI) ska utarbeta och föreslå föreskrifter för ledning och genomförande av militär luftfart.

Chefen för FLYGI beslutar reglementen, manualer och handböcker för den militära luftfarten med beaktande av 9 kap. 7 § 1 efter samråd med produktionschefen. Bemyndigandet får inte delegeras.

13 a kap. Försvargrenschefer

1 § Arméchefen, marinchefen och flygvapenchefen är försvargrenschefer för armén, marinen respektive flygvapnet.

2 § Arméchefen är chef för arméstaben och tillika armétaktisk chef samt markskärhetsföreträdare.

3 § Marinchefen är chef för marinstaben och tillika marintaktisk chef samt Försvarmaktens redare.

4 § Flygvapenchefen är chef för flygstaben och tillika flygtaktisk chef.

5 § Flygvapenchef ska direkt under överbefälhavaren leda och samordna Försvarmaktens verksamhetsutövare i det militära luftfartssystemet.

---

6 § Försvarsgrenschef ska leda verksamheten inom organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 b, för uppbyggnad av förmågor och kompetenser, samt upprätthållande av beredskap. I uppgiften ingår att planera och förbereda krigsförband för operationer samt att mobilisera krigsförband. Uppgiften innebär produktion av produkter i verksamhetsgren två och fyra enligt uppdrag från produktionschefen.

7 § Försvarsgrenschef ska inom ramen för operationsplaner, verksamhetsuppdrag och order, leda nationella och internationella operationer samt annan fredsfrämjande verksamhet och stöd till samhället. Uppgiften innebär produktion av produkter inom verksamhetsgren ett, fem och sex enligt order från insatschefen och uppdrag från produktionschefen.

Arméchefen ska leda Försvarsmaktens etablering, drift och avveckling av tillfällig infrastruktur i insatsområden.

8 § Försvarsgrenschef ska utöva arbetsgivarens skyldigheter och befogenheter inom egen verksamhet och mot cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 b. I uppgiften ingår att rekrytera, utbilda och utrusta personal samt leda och fördela arbetet, enligt mål och uppdrag från produktionschefen eller operationsorder från insatschefen. Försvarsgrenschef ska bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete inom egen verksamhet.

8 a § Armé-, marin- och flygvapenchefen ska leda militär marksäkerhet, militär sjösäkerhet respektive militär flygsäkerhet samt lämna fackmässigt stöd till cheferna för organisationsenheterna i Försvarsmakten liksom till insatschefen, chefen för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och chefen för specialförbanden.

9 § Försvarsgrenschef ska

1. till produktionschefen föreslå utveckling av förbandens förmågor,
2. vara främste företrädare för försvarsgrenen,
3. representera försvarsgrenen och förmågeområdet i internationella kontakter,
4. utarbeta taktisk värdering samt stödja insatschefens operativa värdering,

5. värdera underställda organisationsenheter avseende deras produktivitet, kostnader och kvalitet samt produktionens effekter på krigsförbanden, som ska utgöra underlag för produktionschefens värdering, och

6. stödja insatschefen vid dennes inspektioner och beredskapskontroller enligt 10 kap. 6 §.

I uppgiften enligt första stycket 1 ingår att stödja produktionschefen i dennes underlagsarbete avseende krigsförbandsmålsättningar, krigsförbandsspecifikationer och målsättningar för materiel, samt att genomföra och delta i forskning, studier och annat utvecklingsarbete. Uppgiften innebär produktion av produkter inom verksamhetsgren tre enligt uppdrag från produktionschefen.

10 § Försvargrenschef ska utarbeta underlag till Försvarmaktens investeringsplanering, enligt uppdrag och direktiv från produktionschefen.

11 § Försvargrenschef ska genomföra materiel- och logistikförsörjning enligt uppdrag eller direktiv från produktionschefen. I uppgiften ingår att stödja insatschefen i försvarsplanering och vid operationer avseende logistik.

12 § Försvargrenschef får i samband med operationer och insatser besluta om andra tillfälliga lydnadsförhållanden för underställda förband än de som normalt råder.

13 § Försvargrenschef beslutar

1. direktiv inom ramen för produktionschefens verksamhetsuppdrag till cheferna för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 b,

2. operationsplaner och order till underställda chefer,

3. reglementen, handböcker och manualer enligt delegering från produktionschefen, och

4. fördelning av materiel för förbanden uppräknade i bilaga 2 b enligt verksamhetsuppdrag och direktiv från produktionschefen.

14 § Försvargrenschef bemyndigas

1. besluta om ram- och nivåneutrala organisationsförändringar för organisationsenheterna uppräknade i bilaga 2 b inom ramen för av överbefälhavaren fastställd organisationsstruktur och uppdrag från produktionschefen, eller för tillfälligt sammansatta förband enligt order av insatschefen, och
2. avropa från ramavtal ingånga av Försvarets materielverk, eller av Försvarmakten genom beslut av produktionschefen.

14 kap. Organisationsenhet, garnison och garnissonssamordning

1 § Chef för organisationsenhet, utom chefen för Högkvarteret och chefen för Särskilda operationsgruppen, ska leda verksamhet på verksamhetsuppdrag av produktionschefen och på order från insatschefen samt direktiv eller order från försvarsgrenschef.

Vid konflikt mellan verksamhetsuppdrag och order, har order högre prioritet än verksamhetsuppdrag.

2 § Chef för organisationsenhet, respektive chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, ska upprätthålla anbefalld beredskap och se till att den personal, den materiel och de anläggningar som ingår i krigsförband har anbefalld krigsduglighet.

I uppgiften ingår att kontrollera krigsförbandets resurser avseende kvalitet och tillgänglighet samt föreslå nödvändiga åtgärder för att upprätthålla anbefalld beredskap och förmåga.

3 § Chef för organisationsenhet ska företräda Försvarmakten, och inom ramen för verksamhetsuppdrag och order, utöva arbetsgivarens skyldigheter och befogenheter för all personal som är placerad vid enheten.

I uppgiften ingår att rekrytera, utbilda och utrusta personal samt leda och fördela arbetet.

Uppgiften omfattar även personal som tjänstgör eller avses tjänstgöra i andra myndigheter och organisationer eller internationellt och som inte är placerade vid annan organisationsenhet eller vid militära underrättelse- och säkerhetstjänsten.

I Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2010:2) om hemvärnet finns bestämmelser om ansvar för ledning av hemvärnet.

4 § Av 1 kap. 3 § framgår att chef för organisationsenhet ska besluta en lokal arbetsordning för styrning och kontroll av den interna verksamheten. Den lokala arbetsordningen ska vara en instruktion som baseras på denna författning.

Chef för organisationsenhet beslutar lokala instruktioner för verksamheten vid egen organisationsenhet eller inom ramen för garnisonssamordning och territoriell verksamhet.

Chefen för Högkvarteret bemyndigas att besluta förändringar i Högkvarterets organisation inom ramen för överbefälhavarens övergripande inriktning och verksamhetsuppdrag.

5 § Chef för organisationsenhet bemyndigas att godkänna och förordna att personal som tillhör egen enhet har erforderlig utbildning och kompetens att utföra de arbetsuppgifter som åligger enheten enligt verksamhetsuppdrag eller order. Detta bemyndigande omfattar samtliga bestämmelser som innehåller krav på utbildning, förordnande, certifiering eller motsvarande och som meddelats inom Försvarsmakten, men inte sådana krav som är reglerade i lag, förordning eller föreskrifter.

I de fall bestämmelser som anges i första stycket anger krav på befattningsnivå eller tjänstegrad får chef för organisationsenhet besluta om tillfälligt undantag från sådant krav om verksamheten annars inte kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

Beslut enligt ovan ska motiveras, dokumenteras och registreras för respektive person som det avser samt med angivande av de arbetsuppgifter och den tid det gäller.

6 § Chef för organisationsenhet bemyndigas att företräda Försvarsmakten i ärenden som överklagats till Statens överklagandenämnd.

7 § Chef för organisationsenhet bemyndigas att

1. vid misstanke om bruk eller påverkan besluta om drogtestning av totalförsvarspliktiga i enlighet med vad som följer av 5 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och Totalförsvarets rekryteringsmyndighets föreskrifter (TRMFS 2017:4) om drogtester av totalförsvarspliktiga,

2. fatta beslut om att avbryta grundutbildning, eller repetitionsutbildning, för en totalförsvarspliktig i enlighet med vad som följer av 11 kap. Totalförsvarets rekryteringsmyndighets föreskrifter (TRMFS 2017:1) om totalförsvarsplikt,

3. fatta beslut om att totalförsvarspliktig på egen bekostnad ska hämtas genom Polismyndighetens försorg i enlighet med vad som följer av 10 kap. 6 § lagen om totalförsvarsplikt och 10 kap. 3 § Totalförsvarets rekryteringsmyndighets föreskrifter om totalförsvarsplikt, och

4. under pågående grundutbildning ändra ett beslut om inskrivning för en totalförsvarspliktig i enlighet med vad som följer av 13 kap. 2 § Totalförsvarets rekryteringsmyndighets föreskrifter om totalförsvarsplikt.

Bemyndigandet enligt 1 får delegeras till lägst kompanichef (motsvarande).

Ställföreträdande chefen för Högkvarteret

8 § Ställföreträdande chefen för Högkvarteret beslutar

1. tjänsteresor, ledigheter, representation och andra förmåner för överbefälhavaren, samt

2. tjänsteresor, ledigheter, representation och andra förmåner för generaldirektören när inte överbefälhavaren är i tjänst.

När ställföreträdande chefen för Högkvarteret inte är i tjänst övertas uppgiften av stabschefen för ledningsstaben.

Uppgifterna får inte delegeras.

Garnison och garnisonssamordning

9 § En garnison utgörs av organisationsenheter, verksamheter och resurser inom ett eller flera definierade geografiska områden. Garnisonerna beslutas av produktionschefen.

Chefen för en av de organisationsenheter som är grupperade inom en garnison ska utses till garnisonschef av produktionschefen.

9 a § Garnisonschefen leder logistikverksamhet för organisationsenheterna inom garnisonen, vilket inkluderar förrådsställd materiel.

10 § Aktivering, mobilisering, mobiliseringsförberedelser, ordnings- och säkerhetstjänst, vaktjänst, gemensam ceremoniell verksamhet, lokalutnyttjande, transporter och miljöledning, ska samordnas inom en garnison (garnisonssamordning).

Även samverkan med enheter utanför Försvarmakten som bedriver verksamhet inom en garnison ska samordnas genom garnisonssamordning.

Garnisonssamordning i Stockholms kommun ska genomföras enligt närmare direktiv från chefen för Högkvarteret.

11 § Garnisonschef genomför garnisonssamordning genom befäl.

12 § Garnisonschef ska utse lokal chef för varje övnings- och skjutfält som hör till garnisonen.

15 kap. Militärregion

1 § Chef för militärregion har territoriellt områdesansvar över egen militärregion och leder territoriell verksamhet samt regional underrättelse- och säkerhetstjänst.

Av 3 kap. 7 § följer att chef för militärregion lyder under insatschefen avseende territoriell verksamhet samt vid operationer och insatser.

2 § Chef för militärregion leder inom ramen för insatschefens operationsorder operationer samt stöd till civil verksamhet.

3 § Chef för militärregion ska inom ramen för grundplan aktivering och mobilisering leda territoriella mobiliseringsförberedelser.

---

4 § Chef för militärregion ska leda samverkan med myndigheter, regioner, kommuner, organisationer och enskilda inom egen region avseende pågående och planerade operationer och insatser samt territoriell verksamhet.

5 § Chef för militärregion beslutar inom egen militärregion

1. operationsplaner och operationsorder,
2. direktiv för samordning av territoriell verksamhet, och
3. direktiv för regional samverkan avseende pågående och planerade operationer och insatser samt territoriell verksamhet.

6 § I 21 § Försvarmaktens skyddsföreskrifter (FFS 2010:5) finns bestämmelser om chef för militärregion mandat att besluta i frågor om skyddsobjekt inom egen militärregion.

7 § Chefen för Gotlands regemente, P18, har inom Gotlands län motsvarande uppgifter som chef för militärregion, och lyder i de avseendena direkt under insatschefen.

Denna författning träder i kraft 3 februari 2020.

Genom författningen upphävs Försvarmaktens interna bestämmelser (FIB 2018:2) med arbetsordning för Försvarmaktens (FMArbo).

Micael Bydén

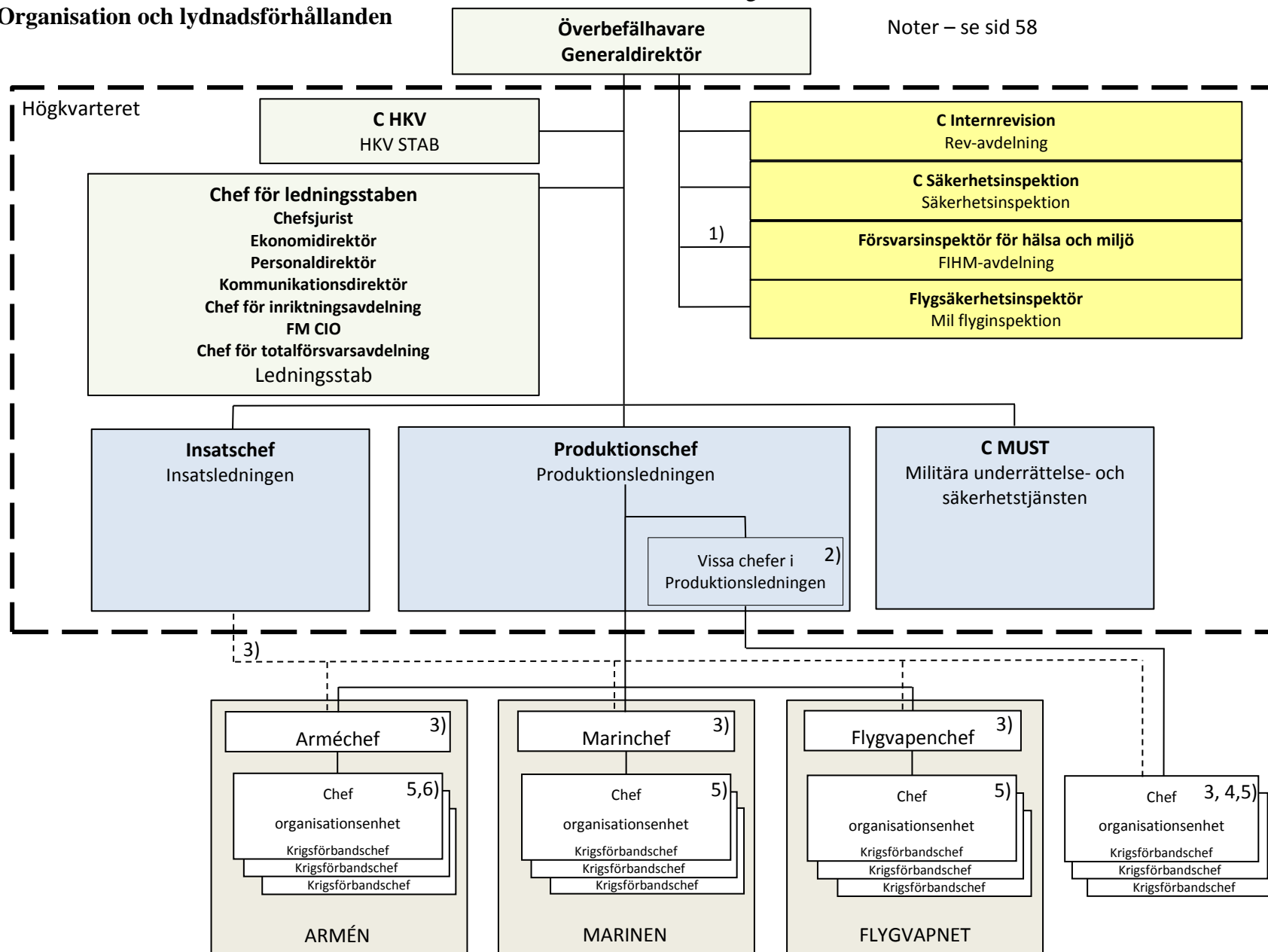
Carin Bratt

Bilaga 1

Organisation och lydheidsförhållanden

Noter – se sid 58

Bilaga 1

Noter till sid 60

- 1) Försvarsinspektören för hälsa och miljö och flygsäkerhetsinspektören är inte underställda överbefälhavaren vid utövande av tillsyn.
- 2) Dessa chefer är rikshemvärnschefen, ledningssystemchefen, logistikchefen och förbandsproduktionschefen.
- 3) Armé-, marin- och flygvapenchefen samt chef för militärregion lyder under insatschefen avseende operationer och territoriell verksamhet.
- 4) Chefer för organisationsenheter som är underställda vissa chefer i produktionsledningen enligt not 2 lyder under insatschefen avseende operationer och territoriell verksamhet. Detta gäller även krigsförbandschef som är underställd en sådan chef för organisationsenhet.
- 5) Organisationsenheter enligt bilaga 2 a och 2 b.
- 6) Chefen för Gotlands regemente, P18, har inom Gotlands län motsvarande uppgifter som chef för militärregion, och lyder i de avseendena direkt under insatschefen.

För Försvarsmaktens specialförband och It-försvarsförbandet gäller särskilda lydtnadsförhållanden.

Militärregionernas benämningar m.m.

Benämning	Beteckning	Omfattning
Norra militarregionen med norra militarregionstaben	MR Norr	Norrbottens, Västernorrlands, Västerbottens och Jämtlands län.
Mellersta militarregionen med mellersta militarregionstaben	MR Mitt	Gävleborgs, Dalarnas Uppsala, Västmanlands, Stockholms, Södermanland och Gotlands län
Västra militarregionen med västra militarregionstaben	MR Väst	Värmlands, Örebro, Västra Götalands och Hallands län.
Södra militarregionen med södra militarregionstaben	MR Syd	Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Blekinge och Skåne län

Organisationsenheter vars chefer är underställda chefer inom produktionsledningen i Högkvarteret

Ledningssystemchefen

LedR, FMTIS, FMUndSäkC

Logistikchefen

FMLOG, FMTS, FömedC

Förbandsproduktionschefen

FM HRC, MHS K, MHS H

Rikshemvärnschefen

HvSS, MR Norr, MR Mitt, MR Väst, MR Syd

Försvarsgrenar

Armén

Ast, LG, I 19, K 3, P 4, P 7, P 18, A 9, Lv 6, Ing 2, TrängR, MSS, SWEDEC,
SkyddC

Marinen

MS, 1. ubflj, 3. sjöstriflj, 4. sjöstriflj, Amf 1, MarinB, SSS,

Flygvapnet

FS, F 7, F 17, F 21, Hkpflj, LSS

Begreppsförklaringar

Begrepp	Betydelse
<i>Aktivera</i>	Alla de åtgärder som krävs för att sammanföra personal, förnödenheter och anläggningar till ett krigsförband för att höja förmågan eller genomföra operationer inom ramen för Försvarmaktens befintliga resurser och överbefälhavarens befogenheter.
<i>Arbetsordning</i>	Dokument som reglerar en myndighets eller organisationsenhetens interna styrning och kontroll. En arbetsordning innehåller en övergripande beskrivning av arbets sätt med rutiner och processer samt organisation och lydnadsförhållanden med befattningshavarens skyldigheter och befogenheter.
<i>Direktiv</i>	Handlingstyp för att samordna eller leda en verksamhet, eller beredning av ett ärende. Direktiv innehåller en uppgift och eventuella handlingsregler till en eller flera utsedda befattningshavare. Direktiv kompletterar verksamhetsuppdrag och ska hänvisa till och genomföras inom ramen för sådant.
<i>Doktrin</i>	En på kunskaper och erfarenheter grundad och dokumenterad vilja hur Försvarmakten inriktar uppbyggnad och bruk av militära medel och metoder.
<i>Försvarmaktens ledningsgrupp (FML)</i>	Rådgivande organ till myndighetens ledning bestående av myndighetens högsta chefer.
<i>Försvarmaktsorder (FMO)</i>	Order på militärstrategisk nivå som fastställs av överbefälhavaren med uppgifter, resurser och handlingsregler för genomförande av operationer.
<i>Försvarsplan</i>	Plan som utgår från aktuell organisation, fastställd verksamhetsplan och gällande doktriner, och beskriver säkerhets- och försvarspolitiska utgångspunkter, militärstrategisk inriktning, operationskoncept, styrkeplanering, krisfallsplanering, omfallsplanering och uppgifter m.m. i syfte att lösa regeringens ställda krav på beredskap, operationer och insatser.
<i>Grundoperationsplanering</i>	Planering som omfattar en fullständig planering för bland annat höjning av beredskap, aktivering, mobilisering, utgångsgruppering och uppgifter i syfte att kunna hantera vissa prioriterade omfall. Grundoper-

Bilaga 3

---

	ationsplaneringen utmynnar bland annat i produkt- na grundoperationsplan och grundplan aktivering och mobilisering.
<i>Grundoperationsplan (Grop)</i>	Plan som utgörs av de operativa delarna av grundop- erationsplaneringen, och inkluderar bl.a.: - beslut i stort för beredskap, operationer och insatser samt planering för de kommande tre åren, - planering för skyddsobjekt, - planerade uppgifter för taktisk nivå samt beredd- uppgifter och utgångsgruppering för krigsförband.
<i>Grundplan aktivering och mobilisering</i>	Plan för genomförande av aktivering och mobilise- ring I planen anges lydnadsförhållanden, uppgifter m.m.
<i>Handbok</i>	Handlingstyp för anvisningar med förklaringar och beskrivningar avseende en viss verksamhet eller administration och förvaltning. I en handbok får man återge lagar, förordningar, föreskrifter, reglementen och manualer. En handbok får även innehålla riktlin- jer, råd och rekommendationer med bilder för till- lämpning av regler och bestämmelser. I en hand- bok kan även rutiner och processer beskrivas, vilka kan publiceras separat på Försvarmaktens intranät. De rutiner, processer, råd, riktlinjer och rekom- mendationer m.m. som anges bör alltid följas om inte särskilda skäl föreligger att genomföra verk- samheten på annat sätt.
<i>Hållbarhetsarbete</i>	De åtgärder Försvarmakten vidtar för att stödja Sve- riges arbete för att nå de globala hållbarhetsmålen, främst utifrån Agenda 2030, samt åtgärder för att hantera eller förebygga konsekvenser för Försvars- makten utifrån utvecklingen av hållbarhetsmålen inom andra samhällssektorer.
<i>Insats</i>	Se operationer.
<i>Inspektera, inspektion</i>	Granskning och kontroll att viss verksamhet genom- förs på det sätt som är avsett samt att de krav som ställs på personal, materiel, infrastruktur m.m. upp- fylls. Inspektion genomförs på det sätt samt tid och plats som den som har inspektionsuppgiften beslutar men i överenskommelse med berörd chef på central nivå.
<i>Instruktion</i>	Handlingstyp för utfärdande endast av lokala eller

Bilaga 3

regionala bestämmelser med anvisningar och rutiner.

<i>Krigsförband</i>	Förbandsenhet vid en organisationsenhet av typ bataljon, kompani, fartygsdivision, flygdivision och liknande, upptaget i en krigsorganisationsplan och tilldelat ett förbandsnummer i krigsorganisationsregistret.
<i>Leda</i>	Planera, genomföra och följa upp utpekad verksamhet.
<i>Manual</i>	Handlingstyp för bindande bestämmelser med förklaringar, beskrivningar och instruktioner för handhavande av utrustning, apparater eller tekniska system. En manual får innehålla säkerhetsinstruktioner, checklistor, bilder m.m.
<i>Mobilisera</i>	Alla de åtgärder som krävs för att sammanföra personal, förnödenheter och anläggningar till ett krigsförband för att genomföra operationer efter av regeringen höjd beredskap och beslut om mobilisering.
<i>Operationer</i>	Sammanfattande benämning på militära insatser, handlingar, eller genomförandet av uppdrag eller uppgifter som, oavsett ledningsnivå, syftar till att nå en bestämd målsättning inom ett område.
<i>Operationsplan</i>	Dokument som innehåller planerade uppgifter, resurser och handlingsregler för nationella och internationella operationer. Begreppet innefattar även nationella stödplaner för internationella operationer. Operationsplaner utarbetas på alla ledningsnivåer och aktiveras normalt med en order.
<i>Order</i>	Order är en tvingande befallning som avser uppgifter, resurser och handlingsregler för operationer och insatser. Order som av tidsskäl utfärdas muntligt ska snarast möjligt dokumenteras i krigsdagbok eller annan formell handling. Skriftlig order finns som försvarsmaktsorder, operationsorder, taktisk order, kompletterande order m.m.
<i>Organisationsenhet</i>	Enhet uppräknad i bilaga 1 till förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten. Benämns även förband och chef för organisationsenhet för förbandschef.
<i>Reglemente</i>	Handlingstyp för bindande bestämmelser om ledning

Bilaga 3

---

	och genomförande av, eller förhållningssätt för, verksamhet inom Försvarsmakten. Ett reglemente får innehålla detaljerade och vägledande förklaringar samt beskrivningar, inklusive bilder.
<i>Samordna</i>	Att optimera utnyttjandet av resurser i tid och rum så att uppsatta målsättningar kan nås på avsett sätt. Samordning kan ske antingen genom att överordnad chef ger uppdrag, order och direktiv till underställda eller underlydande chefer (samordning genom befäl), eller genom samverkan.
<i>Samverka</i>	Att genomföra dialog och förhandling mellan självständiga och sidoordnade aktörer för att nå en överenskommelse om enheters inriktning och samordning.
<i>Stödja</i>	Att när så erfordras, föreslå åtgärder eller tillhandahålla underlag, på begäran eller på eget initiativ.
<i>Territoriell verksamhet</i>	Områdesbunden militär verksamhet, i samverkan med myndigheter och andra civila aktörer, i syfte att stödja militära operationer.
<i>Tillsyn</i>	Författningsenlig självständig granskning och kontroll av att viss verksamhet uppfyller de krav och villkor som följer av lagar, förordningar, föreskrifter, eller andra krav och villkor som meddelats i anslutning till dessa. Tillsyn genomförs på det sätt samt tid och plats som den som har tillsynsuppgiften beslutar.
<i>Verksamhetsgren</i>	Försvarsmaktens verksamhet indelas i verksamhetsgrenar enligt Försvarsmaktens ekonomimodell (FEM) och överenskommelse med regeringen. Verksamhetsgrenarna är följande: VG 1 – Insatser VG 2 – Uppbyggnad av organisation och beredskap VG 3 – Utveckling VG 4 – Övriga verksamheter VG 5 – Fredsfrämjande verksamhet VG 6 – Stöd till samhället
<i>Verksamhetsuppdrag</i>	En ömsesidig överenskommelse mellan två befattningshavare om en uppgift eller en verksamhet som ska genomföras. Ett verksamhetsuppdrag ska innehålla en beskrivning av uppgiften (mål, kvalitet, tid), resurser (ekonomiska, personella), krav på redovisning samt eventuella riktlinjer och handlingsregler.

Bilaga 3

Överbefälhavarens verksamhetsuppdrag till direkt underställda chefer ingår i Försvarsmaktens verksamhetsplan (FMVP).